

APSTIPRINU:

Varakļānu vidusskolas

direktors (paraksts) J. Daleckis

29.08.2022., Varakļānos

Varakļānu vidusskolas audzināšanas **darba programma**

Programmas mērķis: Klases stundu mērķtiecīga un pēctecīga plānošana un īstenošana, attīstot skolēniem dzīves prasmes un veidojot attieksmi pret sevi, ģimeni, klasi, skolu, vidi, darbu, kultūru, sabiedrību, valsti.

Programmas uzdevumi:

1. Ieteikt tematiku klases stundām un citām audzināšanas darbības formām.
2. Ieteikt metodes un paņēmienus klases stundām.
3. Ieteikt klases audzinātāja darbā izmantojamo literatūru un informācijas avotus.
4. Aktualizēt starppriekšmetu saiknes nozīmīgumu audzināšanas darba īstenošanā izglītības iestādēs.

Programma izveidota pamatojoties uz Ministru kabineta 2018.gada 27.novembra noteikumiem Nr.747 „Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem” .

Klases stundās izglītojamajiem veido izpratni par vērtībām un tikumiem, aplūkojot tēmas par vērtībuzglītību, uzvedību un saskarsmes kultūru, patriotismu un pilsonisko līdzdalību, veselīga dzīvesveida pamatiem un atkarību profilaksi, darbību ekstremālās situācijās un satiksmes drošību, karjeras izglītību, personības attīstību, līderību, kritisko domāšanu, radošo domāšanu, finanšu pratību, uzņēmējspējām.

Programmā tiek piedāvātas audzināšanas vadlīnijas šādās tēmās:

- Sevis izzināšana un pilnveidošana;
- Piederība valstij;
- Pilsoniskā līdzdalība;
- Karjeras izglītība;
- Veselība un vide;
- Drošība.

Klases stundās un audzināšanas darba īstenošanā ieteicams izmantot tādas pedagoģiskās metodes un formas, kas rosinātu skolēnus praktiskai darbībai. Ierosmei daži piemēri:

- izziņas un pētnieciskā darbība izpratnes veicināšanai, piemēram, par lēmējvaras, izpildvaras un tiesu varas funkcijām Latvijā, par jauniešu nevalstisko organizāciju, brīvprātīgā darba, pilsoniskās līdzdalības priekšrocībām u.c.;
- diskusijas, “prāta vētra” un apaļā galda diskusijas, kopīgi meklējot skaidrojumu kādam jēdzienam vai analizējot sociālās problēmas un to risinājuma iespējas;
- debates skolēnu publiskās runas, uzstāšanās un argumentācijas prasmju veidošanā;
- klases vakaru vai kādu citu pasākumu organizēšana skolā, veicinot skolēna pilsoniskās līdzdalības prasmes;
- līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesos savā klasē, skolā, līdzdarbojoties skolēnu pašpārvaldes darbā;
- pašvaldības domes apmeklējuma organizēšana, līdzdalība pašvaldības domes atklātajā sēdē, tikšanās ar pašvaldības domes deputātiem;
- tikšanās ar pašvaldības aktīvākajām jauniešu un citām nevalstiskajām organizācijām;
- ekskursijas organizēšana uz Latvijas Republiku Saeimu, Ministru kabinetu un/vai citām valsts institūcijām.

Klašu grupa 1.-3.klases

Sevis izzināšana un pilnveidošana

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Piezīmes
1. Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte 1. Es un mani vaļasprieki. 2. Es un mana ģimene.	• Atpazīst savas emocijas un pārdzīvojumus, mācās izzināt cēloņus un nosaukt tos vārdos; saskata	Sociālās zinības • Vērtē savu un citu rīcību, raksturojot to kā labu vai sliktu, un pamato savu	

<p>3. Dusmas. Kā pareizi dusmoties? 4. Es un cilvēki man apkārt.</p>	<p>atšķirības starp emocijām un savu rīcību. Analizē savas spējas valdīt par sevi, savaldīties (atbilstoši sava vecuma psiholoģiskajām īpatnībām).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vēro sevi, domā par sakarībām, kādas veidojas starp domām, jūtām, rīcību, mācās kontrolēt sevi un savu uzvedību. 	<p>vērtējumu.</p>	
<p>2. Mērķtiecība. Zinātkāre 1. Kas tas ir – raksturs? 2. Es izprotu savas spējas un prasmes. 3. Manas labākās spējas un prasmes un to attīstīšana. 4. Izaicinājums manām spējām un prasmēm</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prot pastāstīt par savām izjūtām situācijās, kad saņēmis mīlestību, rūpes, piedošanu un kad to sniedzis. • Saprot, ka ir interesanti kaut ko jaunu uzzināt un mācīšanās sagādā prieku. Apzinās savas spējas un prasmes, kas ļauj sasniegt nodomāto. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās un ar piemēriem ilustrē to, ka cilvēka ētisko rīcību var noteikt prāts, jūtas un gribasspēks. • Prot izvēlēties pieklājīgu uzvedību konkrētā situācijā. <p>Ētika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās attīstīt savas morālās jūtas. • Mācās attīstīt savu sirdsapziņu un dzīvot saskaņā ar to. Kristīgā mācība • Ir iecietīgs, labvēlīgs un līdzjūtīgs pret cilvēku un dzīvo radību. 	
<p>3. Savstarpējās attiecības 1. Pieklājīgas uzvedības zelta likumi. 2. Reālās un virtuālās vides saskares punkti un to ietekme uz attiecībām. 3. Pieklājīgas uzvedības nozīme pozitīvās savstarpējās attiecībās. 4. Atvairīšanās un piedošanas prasmes pozitīvā ietekme uz personības attīstību.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās analizēt un saprast savstarpējās attiecības, uz klausīt un sadarboties ar klasesbiedriem un skolotājiem. • Izprot atšķirības starp saskarsmi reālā vidē un virtuālajā vidē. • Mācās būt pieklājīgs un ievēro pozitīvas uzvedības noteikumus klasē, skolā un ārpus tās. • Prot atvainoties un mācās piedot. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Novērtē dalīšanās prieku (prot dalīties ar citiem). • Saprot, ka katrai rīcībai ir sekas. <p>Ētika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās tikumiskas saskarsmes vērtību. • Zina pieklājīgas uzvedības normas. • Prot ievērot saskarsmes normas. • Ir motivēts izvēlēties pieklājīgas uzvedības normas mājās, skolā, uz ielas, sabiedrībā. 	

<p>4. Konfliktu risināšana</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kas tas ir – konflikts? 2. Pamatsoļi konfliktsituācijas izvērtēšanā un risināšanā. 3. Kāpēc mēdz būt atšķirīgi viedokļi par vienu tēmu? 4. Es risinu konfliktu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās konflikta esamību, konflikta situācijas un mācās tās izprast. • Mācās uz klausīt atšķirīgu viedokli konfliktā un vērtēt savu attieksmi pret to un radušās emocijas. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās īpašības, kas veicina labvēlīgu saskarsmi. <p>Ētika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās veidot pozitīvas, jēgpilnas attiecības 	
<p>5. Ētiskās vērtības</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izpratne par līdzatbildīgu sabiedrību. 2. Labie darbiņi ikdienā. 3. Tikums latviešu folklorā. 4. Pozitīvie piemēri mums apkārt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prot novērtēt savstarpēju palīdzību un pateikties. • Mācās saskatīt un novērtēt labo ikvienā. • Mācās izprast un ikdienā ievērot taisnīgumu, godīgumu un veidot darba tikumu. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot palīdzības nozīmi, ir izpalīdzīgs. • Attīsta pozitīvu pieeju dzīvei (optimismu). • Prot nosaukt un pamatot sev nozīmīgas tikumiskās īpašības. <p>Ētika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina tikumiskās pamatvērtības (labais, dzīvība) un tikumus. • Zina un pazīst tikumu un morāles darbību ģimenē, klasē, skolā. • Ir motivēts rīkoties saskaņā ar tikumiskajām vērtībām. • Mācās saprast saistību starp tikumiskas rīcības mērķi, rīcību un ideāliem. • Attīsta pozitīvu attieksmi pret dzīvi. • Zina objektīvi nozīmīgās tikumiskās īpašības (labestība, godīgums, patiesums, līdzjūtība, taisnīgums). <p>Kristīgā mācība</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot, ka sirdsapziņa ir Dieva balss cilvēkā. • Saprot atbilstību Dieva baušļiem konkrētā situācijā. 	

Piederība valstij

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Piezīmes
1. Ģimene un dzimta 1. Mana māja, mana dzimta. 2. Manas ģimenes locekļu-vecāku un vecvecāku profesijas. 3. Mani pienākumi ģimenē. 4. Es ģimenē, klasē, skolā. 5. Es un mana ģimene. 6. Skola senatnē (vecvecāku aptauja)	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot radniecības pakāpes un rūpējas par ģimenes locekļiem. • Apzinās atbildību un pienākumus ģimenē. 	Sociālās zinības <ul style="list-style-type: none"> • Zina skolēna tiesības un pienākumus un skolas iekšējās kārtības noteikumus. • Prot pastāstīt par ģimenes, dzimtās vietas nozīmi savā dzīvē un valstī. Ētika • Sāk apzināt pienākumu kā vērtību. 	
2. Piederība novadam/pilsētai 1. Pārgājiens uz... 2. Pilsētas nozīmīgākās vietas 3. Mans novads, mana pilsēta. 4. Latvijas lepnums-drosmīgi, pašai izdzīvo cilvēki. 5. Piederība savai mājai. 6. Piederība savai skolai. 7. Piederība , novadam, valstij. 8. Manas pilsētas skaistākās vietas. 9. Mans mazais pārgājiens. 10. Vēsture-Prezidenta egle manas skolas pagalmā. 11. Tikšanās ar ievērojamiem cilvēkiem. 12. Kur es aizvestu viesus savā pilsētā.	<ul style="list-style-type: none"> • Zina sava novada/pilsētas atrašanās vietu Latvijas kartē, kultūrvēsturiskajā novadā. • Ir iepazinis kultūrvēsturiskos un dabas objektus novadā/pilsētā. • Ir iepazinis ievērojamākos vietējās kopienas cilvēkus un tradīcijas. 	Sociālās zinības <ul style="list-style-type: none"> • Prot pastāstīt par Latvijas galvaspilsētu, sava novada centru, savu pilsētu vai pagastu. Dabaszinības <ul style="list-style-type: none"> • Prot atšķirt pilsētā (ciematā) dabas objektus un cilvēka radītus objektus 	
3. Valstiskā identitāte 1. Barikāžu atceres diena. 2. Latvijas simboli. 3. Latvijas valsts svētki, to svinēšana.	<ul style="list-style-type: none"> • Zina Latvijas vietu Eiropas kartē. • Zina nozīmīgākos Latvijas valsts svētkus (11. un 18.novembris, 4.maijs) 	Sociālās zinības <ul style="list-style-type: none"> • Pazīst sava novada/pilsētas un Latvijas simbolus. • Prot cieņpilni izturēties pret 	

<p>4. Latvijas karte. 5. Valsts dzimšanas dienas kūkas gatavošana klasē. 6. Latvijas prezidenti. 7. Latvijas valsts himna, ģerbonis, karogs. 8. 11. Novembris - Lāčplēša diena. 9. Ar ko lepojas Latvija. 10. Kas ir latvietis. 11. Latvija pasaulē.</p>		<p>valsts simboliem (zina himnu, pazīst karogu un ģerboni).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pazīst Latvijas simbolus, zina to lietojumu, zina valsts svētkus un to atzīmēšanas tradīcijas. <p>Dabaszinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Parāda Latviju kartē un raksturo tās atrašanās vietu. <p>Mūzika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dzied no galvas Latvijas Valsts himnu 	
<p>4. Nacionālā identitāte 1. Svētki un tradīcijas Latvijā. 2. Latviešu tautas tradīcijas – Meteņi, Lieldienas. 3. Latviešu tradicionālie ēdieni. 4. Pašidentitāte. 5. Dažādu tautu rotaļas, dziesmas, pasakas, mīklas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zina savas tautas un latviešu tautas tradīcijas un saulgriežu svinamos svētkus. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iepazīst latviešu tautas tradīcijas un folkloru, kā arī citu tautu tradīcijas, salīdzina tās, meklējot kopīgo un atšķirīgo. <p>Latviešu valoda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ir prieksstats par latviešu tautas garīgās kultūras vērtībām. 	
<p>5. Multikulturāla vide 1. Kā pieņemt citādo. 2. Latvija - valsts, kurā dzīvojam. 3. Es un citi. Saskarsmes kultūra un uzvedība. 4. Citādais man līdzās. 5. Drošība vidē. 6. Es – savā valstī, novadā, pilsētā. 7. Iepazīšanās ar citu tautu bērnu literatūru. 8. Kā iedraudzēties? Citu tautu nacionālie ēdieni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās, ka Latvijā dzīvo dažādas etniskās piederības cilvēki. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina, ka cilvēki ir dažādi, un ar piemēriem no savas pieredzes prot to ilustrēt. • Mācās salīdzināt, kas ir kopīgs un kas atšķirīgs dažādiem cilvēkiem. <p>Ētika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pieņem otra cilvēka citādību. 	

Pilsoniskā līdzdalība

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Piezīmes
<p>1. Tiesības un pienākumi</p> <p>1. Es – skolēns (skolēna uzvedība, pienākumi un noteikumi).</p> <p>2. Es un mana klase (ikdienā, klases pasākumos un sarīkojumos).</p> <p>3. Es un mana ģimene (sadarbība un pienākumi).</p> <p>4. Es – pasaulē (pasaules bērnu stāsti).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zina savas pamattiesības un pamatpienākumus ģimenē un skolā. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina skolēna tiesības un pienākumus, kas jāveic ikdienā (ģimenē, skolā). 	
<p>2. Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes</p> <p>1. Pieklājības ABC – durvis uz sadarbību un sadzīvošanu (klases kārtības rullis).</p> <p>2. Esi saprātīgs un nosvērts (jūtu izpausmes veidi, to nozīme attiecību veidošanā).</p> <p>3. Es un citi (iespējas piedalīties un sadarboties ārpusstundu pasākumos, interešu izglītības pulciņos).</p> <p>4. Konflikts un tā risināšana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ir izpalīdzīgs un draudzīgs. • Atbilstoši savam vecumam iesaistās dažādu klases pasākumu organizēšanā, klases iekšējās kārtības noteikumu izstrādē. • Izsaka savu viedokli, uzklausa un respektē klasesbiedru viedokli. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot atbildības jēdzienu. • Prot formulēt un paust savu viedokli. • Ir gatavs uz klausīt citu domas. • Izprot izpalīdzības nozīmi. 	
<p>3. Ilgtspējīga attīstība</p> <p>1. Mana skola un mana pilsēta (kārtības izjūta un sakopta vide).</p> <p>2. Domāt un dzīvot zaļi (cilvēka un dabas mijiedarbība).</p> <p>3. Sabiedriskās darbības iespējas (labdarība, talkas u.c. aktivitātes).</p> <p>4. Es – mazais ekonomists (ikdienā lietojamie resursi, to izmantošana un</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izvērtē atšķirību starp vēlmēm un vajadzībām. • Izvērtē cilvēku rīcības ietekmi uz vidi. • Rūpējas par vides sakopšanu tuvākajā apkārtnē. • Izvērtē resursu patēriņu un iespējas tos taupīt (piemēram, pārtika, ūdens, elektrība). 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu saistību ar vidi un atbildību par to. • Atšķir veselībai un videi draudzīgu un nedraudzīgu rīcību. • Apzinās, ka var piedalīties lēmumu pieņemšanā un to īstenošanā ģimenē, klasē, skolā. • Prot atšķirt vēlmes no vajadzībām. 	

taupīšana)!		<p>Dabaszinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās cilvēka saimnieciskās darbības izraisītās pārmaiņas dabā. • Cenšas taupīgi izmantot ūdeni un citus dabas resursus. <p>Mājturība un tehnoloģijas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot mājās izmantojamo resursu taupīšanas nepieciešamību, saprot, ka pārtikas produkti jālieto ekonomiski. 	
-------------	--	---	--

Karjeras izglītība

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Piezīmes
<p>1. Profesiju daudzveidība. Manu vecāku, ģimenes locekļu darbs</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Manu vecāku darbs. 2. Manu ģimenes locekļu darbs. 3. Profesijas darbavietās pie manas skolas / manā novadā/ pilsētā. 4. Profesiju pārstāvji manā ikdienā. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kur un par ko strādā vecāki un citi ģimenes locekļi. • Zina nosaukt profesijas, kurās strādā cilvēki skolēna dzīvesvietā, un izprot viņu nozīmību vietējās sabiedrības dzīvē. 	<p>http://www.ial.lv/radossunuznemi gs</p>
<p>2. Mani pienākumi ģimenē. Mani vaļasprieki.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mani ikdienas darbiņi. Pienākumi ģimenē. 2. Mani vaļasprieki mājās. 3. Manas intereses pulciņos. 4. Es vēlos strādāt par ... 	<ul style="list-style-type: none"> • Gūst priekšstatu par ikdienas darbu un interešu, vaļasprieku saistību ar profesijām, gūst izpratni par to dažādību. 	
<p>3. Dienas režīms</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kāpēc vajadzīga dienasgrāmata? 2. Mani dienas darbi skolā un mājās. 3. Mani vaļasprieki un atpūta. 4. Mans dienas režīms. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prot izplānot savu dienas režīmu un tam sekot, paredzot laiku mācībām, pienākumiem mājās, vaļaspriekiem un atpūtai. 	
<p>4. Mācības - skolēna darbs</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kāpēc jāmacās? 2. Kā labāk mācīties? 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu galveno pienākumu mācīties, spēj mācīties patstāvīgi un koncentrējas mācību uzdevumu apguvei un izprot savu atbildību sekmīgā mācību procesā. 	

3. Mācības – pienākums un atbildība. 4. Mācību rezultāti un sasniegumi.	<ul style="list-style-type: none"> • Prot izmantot stundās apgūto ikdienā. 	
5. Karjeras vīzija 1. Pēc 20 gadiem es būšu... 2. Profesijas pēc 50 gadiem. 3. Kas man jāprot manā sapņu profesijā? 4. Kādas prasmes es apgūstu skolā?	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās domāt par savu nākotni, iepazīstot dažādas profesijas, apgūst darba prasmes. 	

Veselība un vide

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Piezīmes
1. Uztura ietekme uz skolēna darbaspējām un sekmēm mācībās 1. Es augu lielāks... 2. Kas ir veselīgs uzturs?	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās un spēj novērtēt uztura nozīmi sava organisma attīstībā un augšanā. Ir prasme ievērot un pielietot gūtās atziņas ikdienā. 	
2. Sakarība starp uzturu un veselību. Uzturs kā riska faktors dažādu slimību attīstībā (zobu kariess, avitaminoze, aptaukošanās, sirds un asinsvadu slimības u.c.) 1. Ekskursija uz skolas ēdnīcu (praktiska nodarbība). 2. Pārtikas produktu iesaiņojumi (praktiska nodarbība). 3. Mana ēdienkarte (diskusija, grupu darbs). 4. Zobu higiēna (tikšanās ar zobārstu, ekskursija uz zobārsta kabinetu). 5. Tikšanās ar skolas medmāsu: dažādu slimību attīstība.	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kādas slimības var izraisīt nepiemērots uzturs un kāds uzturs jālieto slimību profilaksē. • Ir prasme analizēt un novērtēt savu ikdienas uzturu mājās un skolā un veikt atbilstošu izvēli. Zina, kādu galveno informāciju atspoguļo uz pārtikas produktu iesaiņojumiem. Ir prasmes izdarīt nepieciešamās izmaiņas uztura izvēlē atbilstoši dažādiem apstākļiem un savai individualitātei. 	
3. Veselīgu ēšanas paradumu veidošana 1. Mani ēšanas paradumi (diskusija). 2. Tīro roku nedēļa. 3. Ko es šodien izvēlēšos savā ēdienkartē? (praktiska nodarbība) 4. Vai es varēšu pateikt nē? 5. Mana izvēle.	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot veselīgu ēšanas paradumu būtību, nozīmi un nepieciešamību. Spēj novērtēt savus ēšanas ieradumus. • Apzinās, ka ēšanas ieradumi ir izvēles rezultāts, kas atkarīgs no katra paša lēmuma. Ir prasmes atbilstoši savam vecumam pieņemt saprātīgus lēmumus savas veselības nostiprināšanā. 	

<p>4. Fiziskās aktivitātes kā veselības pamats</p> <p>1. Ko nozīmē būt fiziski aktīvam? (diskusija)</p> <p>2. Manas fiziskās aktivitātes skolā un ārpuskolas (grupu darbs, skolēnu aptauja, skolēnu izpēte).</p> <p>3. Viss sākas bērnībā. Tikšanās ar sportistiem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās fizisko aktivitāšu nozīmi veselības saglabāšanā. • Veidojas motivēta nepieciešamība piedalīties dažādās fiziskajās nodarbībās skolā un ārpus skolas. 	
<p>5. Veselīga vide</p> <p>1. Kāda ir veselīga vide? (diskusija)</p> <p>2. Vide, kurā es atrodos</p> <p>3. Ekskursija . Pētīsim vidi!</p> <p>4. Zaļā nedēļa mājās, skolā</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās vides faktoru ietekmi uz cilvēka veselību. • Ir iemaņas izvairīties no ilgstošas uzturēšanās veselībai nevēlamā vidē (piesmēķētas telpas, automašīnu tuvumā u.c.). • Veidojas pozitīva attieksme pret apkārtējo vidi. • Apzinās, ka ikviens var būt līdzdalīgs veselīgas vides veidošanā skolā, mājās, pilsētā, ciemā utt. 	http://www.kimiko.lv/kimija-ap-tevi/
<p>6. Datoratkarība un citi atkarību izraisošie procesi. To izraisošie faktori</p> <p>1. Kas ir atkarība un kā tā var rasties? 2. Vai dators ir mans draugs un kad tas kļūst mans ienaidnieks? (diskusija) 3. Es un mobilais telefons.</p> <p>4. Noteikumu ievērošana darbā ar datoru. 5. Būsim pieklājīgi izmantojot datoru un telefonu!(saruna, diskusija, grupu darbs)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ir priekšstats par datoratkarību, citiem atkarību izraisošiem procesiem un bīstamību, ko tie nodara. • Atbilstoši savam vecumam izprot un apzinās pamatnoteikumu nozīmīgumu, strādājot ar datoru, citām jaunajām tehnoloģijām. 	

Drošība

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Piezīmes
Satiksmes drošība		
<p>1. Ceļš uz skolu 1. Mans ceļš uz skolu (zīmēt, aprakstīt ceļu, objektus, ceļazīmes, kas atrodas šajā posmā).</p> <p>2. Drošība uz ielas.</p> <p>3. Trīskrāsu luksoforiņš- mans draugs. 4. Es un mana drošība.</p> <p>5. Iespējamie ceļi uz manu dzīvesvietu.</p> <p>6. Drošākais ceļš no mājām uz skolu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prot izvēlēties drošāko maršrutu no mājām līdz skolei un atpakaļ. Pārvietojas pa izvēlēto ceļu un šķērso ielu savas mājas, skolas tuvumā atbilstoši ceļu satiksmes drošības noteikumiem. 	http://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/celsatdr.pdf
<p>2. Gājējs, transportlīdzekļa vadītājs, pasažieris.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pārzina transporta līdzekļu veidus. 	http://berniem.csdd.lv/index.php/

<p>Sabiedriskais transports un pieturas</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Es – gājējs. 2. Praktiska nodarbība ar policijas darbiniekiem gājēju pārejas šķērsošanā gan pie luksofora, gan zebras. 3. Satiksmes līdzekļi un to izmantošanas iespējas manā pilsētā. 4. Drošība un uzvedības noteikumi sabiedriskajā transportā. 5. Es – pasažieris sabiedriskajā transportlīdzeklī (izbrauciens ar sabiedrisko transportu). 	<ul style="list-style-type: none"> • Prot ievērot atbilstošos uzvedības noteikumus sabiedriskajos un personiskajos transporta līdzekļos. • Prot pareizi iekāpt transporta līdzeklī un izkāpt no tā. Izprot vadītāju un brīdinājuma signālu nozīmi gājējiem. 	<p>dross-cels-uz-skolu-2016/370-gajeju-pienakumi</p>
<p>3. Satiksmes regulēšana ar luksoforu un ceļazīmēm</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kas ir ceļu satiksmes noteikumi? 2. Es – ceļu satiksmes dalībnieks. 3. Es gribu ar Tevi parunāties, Luksoforiņ! 4. Esi drošs! 5. Vai tu zini, kas es esmu (ceļa zīmju atpazīšana)? 	<ul style="list-style-type: none"> • Prot šķērsot ielu regulējamā vai neregulējamā krustojumā, ceļu un dzelzceļu. • Pazīst nozīmīgākās ceļa zīmes un apzīmējumus. • Orientējas transportlīdzekļu braukšanas virzienos pa ielām un ceļiem, to paredzamajos manevros 	<p>http://berniem.csdd.lv/</p>
<p>4. Satiksmes negadījumi un to cēloņi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Satiksmes negadījums – kas tas ir, kas to izraisa? 2. Iela – rotaļu laukums? 3. Disciplinēta satiksmes dalībnieka īpašības. 4. Kas ir gaismas atstarotāji? 5. Kāpēc nepieciešami gaismas atstarotāji? Esi redzams! 	<ul style="list-style-type: none"> • Spēj novērtēt bīstamas situācijas un prot atbilstoši rīkoties tajās, prot lietot gaismas atstarotājus 	<p>http://berniem.csdd.lv/index.php/galerijas/macibu-filmas/lieli-celi-mazi-celi-drosi-celi</p>
<p>5. Velosipēds</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Es – velosipēdistis. 2. Ceļu satiksmes noteikumi velosipēdistam. 3. Praktiskas nodarbības noteikumu apgūšanā. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zina un ievēro nosacījumus braukšanai ar velosipēdu, prot izvēlēties un izmanto drošāko atļauto ceļu. 	<p>http://berniem.csdd.lv/index.php/satiksmes-drosiba/gajeji/vieta-uz-cela</p>
<p><i>Drošība ekstremālās situācijās</i></p>		
<p>1. Dabas katastrofas: vētra, plūdi, negaiss u.c.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dabas stihijas Latvijā. 2. Uzvedība dabas katastrofu gadījumā. 3. Kā sev palīdzēt dabas katastrofas laikā? 	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kā atbilstoši uzvesties negaisa, vētras un plūdu u.c. negadījumos. Apzinās radīto postījumu sekas. • Prot izsaukt palīdzību un neapjukt, lai palīdzētu sev un citiem. 	<p>https://karlinasklase.wikispaces.com/B%C4%93rnu+dro%C5%A1%C4%ABba</p>
<p>2. Ūdens</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ūdens – draugs vai ienaidnieks? 2. Ūdenstilpnes. 3. Atpūta pie ūdens – esmu laimīgs 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās un ievēro drošības noteikumus ūdenī, uz ledus un ūdenskrātuvju tuvumā. 	

<p>vasarā. 4. Instrukcijas pirms peldēšanas (baseinā). 5. Urrā – ledus!?</p>		
<p>3. Karsti un auksti laika apstākļi 1. Laika apstākļu dažādība. 2. Mans apģērbs un ekipējums aukstos laika apstākļos. 3. Kā justies labi karstā vasaras laikā? 4. Saules dūriens un tā radītās briesmas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās drošības noteikumus karstos un aukstos laika apstākļos. 	
<p>4. Elektroierīces 1. Elektroierīces manās mājās. To atbilstība lietošanas noteikumiem. 2. Elektroierīces manā klasē. 3. Elektrodrošības noteikumi. 4. Esi pasargāts un drošs! 5. Tas varēja nenotikt...</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot dažādu elektroierīču funkcijas. Lietojot elektroierīces, prot ievērot drošības noteikumus un lietošanas instrukcijas. Apzinās elektrodrošības noteikumu neievērošanas sekas. 	
<p>5. Pirotehnika 1. Kas ir pirotehnika un kādiem nolūkiem to izmanto? 2. Svinēsim svētkus droši!</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot pirotehnikas bīstamību un zina, ka to bērni nedrīkst lietot. 	
<p>6. Ugunsdrošība 1. Uguns. Degšana. 2. Uguns izmantošana sadzīvē. 3. Kādas ir ugunsdrošības zīmes? 4. Apdegumi un to radītās sekas. 5. Kā rīkoties, ja aizdegas apģērbs? 6. Uguntiņ(i)s nikns vīrs</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās, kādu postu var radīt neuzmanīga rīcība ar uguni. Zina, kur uguni izmanto sadzīvē, un ievēro ugunsdrošības zīmes. Prot novērtēt uguns bīstamību un atbilstoši rīkoties. • Nededzina kūlu un sadzīves atkritumus. 	
<p>7. Rīcība nelaimes gadījumā Drošības dienesti 1. Lomu spēle „Kā tu rīkosies?” 2. Drošības dienestu funkcijas un izsaukšana. 3. Drošība mājās, skolā.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās, kādu palīdzību var sniegt dažādi drošības dienesti. Prot izsaukt drošības dienestus un raksturot notikušo. • Zina, kādos gadījumos nepieciešama evakuācija un kā rīkoties. 	
<p>8. Skolas evakuācijas plāns 1. Mana skola – mana drošība. 2. Kāpēc nepieciešams evakuācijas plāns? 3. Skolas evakuācijas plāns (praktiska nodarbība).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kur skolā atrodas evakuācijas plāns un kā rīkoties trausmes gadījumā. 	
<p>9. Nevēlami svešinieki 1. Kā izvairīties no suņa kodiena? 2. Neaiztiek to, ko nepazīsti (nezini)! 3. Indīgās čūskas Latvijā. 4. „Draugi” internetā. 5. „Labvēļi” pagalmā un uz ielas. 6. „Ciemiņi” mājās, ja mājās esi viens. 7. Mans sapņu rotaļu laukums.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apgūst drošības pasākumus, kas jāievēro, ja mājās un uz ielas atrodas viens. Prot rīkoties un izvairīties no nepatīkamām situācijām, ja parādās nevēlami svešinieki, t.sk. dzīvnieki. • Prot meklēt palīdzību, ja nokļūst nepatīkamā situācijā. 	

Klašu grupa 4.-6.klases

Sevis izzināšana un pilnveidošana

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Piezīmes
<p>1. Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte 1. Mana rakstura izvērtējums, manas stiprās un vājās rakstura īpašības. 2. Manas rakstura īpašības un emocijas, kādas tās izraisa. 3. Emociju pārvaldīšanas prasme. 4. Problēmsituācijas, kuras var radīt manas rakstura īpašības.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās apzināties savu individualitāti, analizē savas rakstura īpašības, saskatot pozitīvo un negatīvo sevī. • Novērtē, kā risināt savas problēmas, un mācās ar tām tikt galā. • Analizē savas emocijas un mācās apzināties cēloņus, kas tās izraisa. <ul style="list-style-type: none"> • Saskata kopsakarības starp emocijām un savu rīcību. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās dzīves mērķa nozīmību un prot pastāstīt par savu dzīves mērķi citiem. • Spēj iejusties citu cilvēku situācijā un apzinās, ka cita cilvēka rīcību nosaka viņu vērtības, uzskati, pārlicība. • Izmantojot savu pieredzi un mākslas tēlus, prot izskaidrot solidaritātes un izpalīdzības nozīmi cilvēku attiecībās 	
<p>2. Mērķtiecība. Zinātkāre 1. Vai vienmēr ar problēmām jātiek galā pašam? 2. Dažādas iespējas problēmu risināšanā. 3. Mērķtiecīgi plāno, lai sasniegtu! 4. Mans darba dienas plāns.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās mērķtiecīgas darbības soļus un secību, lai paveiktu to, ko uzņēmies. Izprot, kur nepieciešama pieaugušo palīdzība un atbalsts. Veido pārlicību, ka uzzināt ko jaunu ir interesanti un mācīšanās var sagādāt prieku. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Novērtē ģimeni, mājas, dzimteni kā nozīmīgas vērtības savā un citu cilvēku dzīvē. • Prot raksturot dažādas emocijas un izprot savas iespējas ietekmēt citu cilvēku emocijas. 	
<p>3. Savstarpējās attiecības 1. Savstarpēja cieņa un sapratne – labas ikdienas pamats. 2. Pozitīva un negatīva komunikācija virtuālajā saziņas vidē. 3. Es kā virtuālās vides lietotājs. 4. Vienošanās - zaudējums vai uzvara?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veido attiecības ar citiem, pamatojoties uz cieņu, sapratni un draudzīgumu. • Izprot pozitīvas komunikācijas nepieciešamību virtuālajā saziņas vidē. • Apzinās savas prasmes izbeigt strīdu un panākt vienošanos, neaizskarot un neaizvainojot citus. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ir draudzīgs, ieinteresēts un atsaucīgs attiekmē pret visiem grupas biedriem. • Prot ar toleranci izturēties pret atšķirīgām vērtībām, uzskatiem, pārlicību. 	

<p>4. Konfliktu risināšana 1. Biežākie konfliktu cēloņi. 2. Tolerance un empātija. 3. Prasme pamatoti paust savu viedokli. 4. Kā atrast kompromisu konfliktsituācijā?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot konflikta cēloņus, novērtē savu lomu un rīcību konfliktā. • Mācās mierīgi un toleranti paust savu viedokli konfliktā un meklēt kopīgu risinājumu. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot nesaskaņu cēloņus. • Novērtē pieklājīgas uzvedības nozīmi sadarbības veicināšanā. 	
<p>5. Ētiskās vērtības 1. Labdarības projekta izstrāde mūsu klasē. (četrus stundu darbs) 2. Labdarības pasākumi to nozīme. 3. Labdarības pasākumu organizētāji (klubu biedri, mecenāti, uzņēmēji, mākslas un kultūras pārstāvji. 4. Klases labdarības pasākumu plānošana. 5. Klases labdarības pasākumu izpilde.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās izvirzīt reālus un pozitīvus mērķus. • Izprot un ikdienā ievēro taisnīgumu, godīgumu un darba tikuma nepieciešamību. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot saikni starp rīcību un sekām, pauž savu tikumisko izvēli. • Prot paskaidrot, balstoties uz personisko pieredzi, kas ir ētiskais ideāls, kāda rīcība ir tikumiska un kāda netikumiska (iekšējie, ārējie faktori), kas ir sirdsapziņa. 	

Piederība valstij

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Piezīmes
<p>1. Ģimene un dzimta 1. Es - manas dzimtas koka atzars. 2. Mana loma ģimenē. 3. Ģimenes, tuvinieku atbalsta nozīmīgums. 4. Mana ģimene kā vērtība. 5. Savas dzimtas apzināšana – radinieki ārzemēs. 6. Mans dzimtas koks. 7. Es ģimenē, pienākumi ģimenē. 8. Manas ģimenes vērtības un tradīcijas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veido savas dzimtas koku. • Apzinās ģimeni kā vērtību. Ir informēti par dažādiem ģimenes attiecību modeļiem. Prot pastāstīt par tradīcijām ģimenē. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina, ka ir dažādas ģimenes, un apzinās ģimenes vērtību. • Novērtē ģimeni, mājas kā nozīmīgas vērtības savā un citu cilvēku dzīvē. <p>Latvijas vēsture</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot, ka paša un ģimenes vēsture ir saistīta ar Latvijas vēsturi un tās notikumiem. • Ir pieredze veidot dzimtas koku. 	
<p>2. Piederība novadam/ pilsētai 1. Novada ievērojamākās vietas un Goda pilsoņi. 2. Kultūra kā vērtība. 3. Es un</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zina Latvijas kultūrvēsturiskos novadus, to īpatnības, tradīcijas. • Ir interese par sava novada/pilsētas 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot pastāstīt par Latvijas kultūrvēsturiskajiem novadiem. 	

<p>mans novads. 4.Nozīmīgākie notikumi pilsētā pēdējo 5 gadu laikā. 5. Tūrists pilsētā un novadā 6.Intervija „Ievērojams manas pilsētas vai novada cilvēks.” 7. Lietišķās mākslas izstādes apmeklējums. 8. Iepazīsti seno arodu meistarus.</p>	<p>vēstures un ievērojamu personību dzīves gājuma izziņāšanu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina savas skolas absolventus un novadniekus – zināmus cilvēkus novadā un valstī. 	<p>Latvijas vēsture</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina savas tuvākās apkārtnes nozīmīgākos vēstures notikumus. 	
<p>3. Valstiskā identitāte 1. Valsts svētku nozīme. 2. Es - vēstures veidotājs. 3. Valsts, kurā es dzīvoju. 4. Valsts svētku nozīme katra cilvēka un tautas dzīvē. 5. Atceres dienas. 6. Darbs grupās, sagatavota prezentācija- “Latvieši pasaulē” (sportisti, kultūras darbinieki, politiķi, utt.). 7. Spēle “Es mīlu Latviju!” . 8. Kas ir patriotisms?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zina un svin Latvijas valsts svētkus, zina piemiņas un atceres dienas, cieņpilni izturas pret valsts simboliem. • Zina ievērojamus Latvijas cilvēkus – sportistus, kultūras darbiniekus, politiķus utt., ar ko valsts lepojas un kuri nes Latvijas vārdu pasaulē. • Izprot Brīvības cīņtāju lomu Latvijas neatkarības radīšanā, atjaunošanā un nostiprināšanā. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot Latvijas valsts simbolus kā saikni starp nācijas pagātņi un tagadni. <p>Latvijas vēsture</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atpazīst Latvijas ievērojamākās vēsturiskās personas. • Raksturo Latvijas valsts simbolus (karogs, himna, ģerbonis). • Saskata Latvijas valsts svētku un atceres dienu vēsturisko nozīmi. 	<p>http://europa.eu/teachers-corner/home_lv</p>
<p>4. Nacionālā identitāte 1. Latviešu tautas kultūras mantojuma unikalitāte- dainas, dainu skapis; Dziesmu un deju svētki u.c. 2. Pasākumu apmeklēšanas kultūra. 3. Labdarības nozīme cilvēku savstarpējās attiecībās. 4. Svecīšu vakari. Veļu laiks. Cilvēka piemiņas saglabāšana. 5. Latviskie ornamenta, to nozīme, izmantošana mūsdienās. 6. Kultūrvēsturisko pieminekļu iepazīšana ekskursijās. 8. Tikšanās ar ievērojamiem cilvēkiem .</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zina latviešu tautas kultūras mantojuma galvenās bagātības un simbolus (Dziesmu un deju svētku tradīcija, Dainu skapis, Gaismas pils u.c.). • Iesaistās kultūras vērtību apzināšanā, apgūšanā un saglabāšanā. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina nozīmīgākās kultūras jomas (šadzīve, nodarbošanās veids, izglītība, reliģija, māksla, literatūra, folklorā, etnogrāfija). <p>Latvijas vēsture</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ir motivēts izziņāt tuvākās apkārtnes vēstures pieminekļu izcelsmi un vēsturi. • Saskata Latvijas valsts simbolu saistību ar notikumiem Latvijas vēsturē. <p>Literatūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot latviešu tautas garīgās kultūras vērtības. 	

<p>5. Multikulturāla vide</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tolerance pret citādo. 2. Draugi kā vērtība. 3. Dažādu tautību cilvēki Latvijā. 4. Minoritāšu tradīcijas, valoda. 5. Uzvedība, apmeklējot kultūras pasākumus. 6. Labdarības nozīme cilvēku savstarpējās attiecībās. 7. Migranti pasaulē, Latvijā. Līdzcietība. 8. Sevis pilnveidošana. 9. Cilvēka dzīves veids saistībā ar vides apstākļiem. 10. Svētku svinēšanas tradīcijas pasaulē. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu nacionālo identitāti un citu tautību cilvēku esamību Latvijā. • Izprot un respektē kopīgo un atšķirīgo dažādu tautu tradīcijas. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot salīdzināt un saskatīt dažādu tautu kopīgās un atšķirīgās iezīmes, to izpausmes paražās un tradīcijās. • Zina nozīmīgākās kultūras jomas (sadzīve, nodarbošanās veidi, izglītība, reliģija, māksla, literatūra, folklorā, etnogrāfija), kas raksturo katru tautu. Latvijas vēsture • Izprot, kā Latvijas vēstures notikumi ir ietekmējuši sabiedrības attīstību, kā veidojusies paša dzīve. • Saskata dažādu kultūru mijiedarbību tuvākajā apkārtnē. • Izprot, ka Latvijas vēsture ir dažādu tautu un kultūru mijiedarbības rezultāts. 	
---	---	---	--

Pilsoniskā līdzdalība

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Piezīmes
<p>1. Tiesības un pienākumi 1. Cilvēka dzīve un pienākumi (Starptautiskā konvencija ANO bērnu un jauniešu tiesību aizsardzībā, tās darbība pasaulē). 2. Es, kā pilsonis skolā, pilsētā un valstī (pienākumi, noteikumi, tiesības, to sasaiste). 3. Mana dzīve un pienākumi (tagad un nākotnē).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kādi dokumenti nosaka cilvēka tiesības un pienākumus. • Izprot un ievēro pienākumu un tiesību vienotību. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot saistību starp tiesībām, pienākumiem un atbildību. 	
<p>2. Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes 1. Manas pilnveidošanās iespējas un pilsoniskā līdzdalība. 2. Es un citi (interesešu saskaņošana,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sāk iepazīt veidus, kā var piedalīties skolas dzīves organizēšanā. Iepazīst skolēnu pašpārvaldes darbību un iespējas. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot līdzdalības nozīmi skolas pašpārvaldes darbībā, lai uzlabotu skolas vidi. 	

<p>domubiedru grupu veidošanās). 3. Manas skolas un pilsētas sabiedriskā dzīve (līdzdalība skolas un pilsētas pasākumos). 4. Es to protu, es to varu (pasākumu organizēšanas pamatprincipi). 5. Manas klases pasākums (pasākuma izstrāde, norādot mērķi uzdevumus, norisi un izvērtējumu). 6. Konflikta risināšana (konfliktu cēloņi un to novēršana).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Iesaistās dažādu klases pasākumu organizēšanā. Ir gatavs uzņemties iniciatīvu un sadarboties. • Prot izteikt savu viedokli un ir saprotošs pret atšķirīgu viedokli. <ul style="list-style-type: none"> • Prot rast kompromisa risinājumu. • Ir gatavs uzņemties atbildību. 	<ul style="list-style-type: none"> • Atzīst un respektē tiesības uz atšķirīgiem uzskatiem. • Novērtē sadarbības priekšrocības. <ul style="list-style-type: none"> • Prot argumentēt savu viedokli. • Apzinās labdarības nozīmīgumu. 	
<p>3. Ilgtspējīga attīstība 1. Resursi un vide. Saimniecība un resursi (resursu izmantošanas nepieciešamība un sabalansēšana ar tīru vidi). 2. Atbildība par vidi globālā un vietējā mērogā. 3. Veselīgs uzturs ir veselības drošība (veselīga uztura ēdienkarte, sezonas ēdienkarte). 4. Otrā elpa (projekta darbs, izmantojot otrreizēji izmantojamus materiālus).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prot šķirot atkritumus un ievēro to ikdienā. • Piedalās talkās, akcijās u.c. pasākumos vides aizsargāšanā. • Izprot atbalsta nepieciešamību mazāk aizsargātiem un grūtībās nonākušiem (gan dzīvām būtnēm, gan cilvēkiem). • Izprot, kas ir pārtikas drošība - tās pieejamība un veselīgs uzturs. <ul style="list-style-type: none"> • Pēta dažādu mājsaimniecībā izmantojamo resursu patēriņu, sagatavo priekšlikumus resursu ilgtspējīgam patēriņam. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina veselīga uztura pamatprincipus. • Izprot cilvēku, institūciju un valstu sadarbības nozīmi tīras vides uzturēšanā. • Atšķir cilvēka galvenās ekonomiskās vajadzības un sociālās vajadzības. <ul style="list-style-type: none"> • Zina, ka ražošanas resursi ir ierobežoti. <p>Mājturība un tehnoloģijas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot ekonomiskas saimniekošanas nozīmi cilvēka dzīves kvalitātes uzlabošanā un vides saudzēšanā. • Zina, ka sadzīves atkritumu pārstrāde un sadzīves ķīmisko līdzekļu saprātīga lietošana saudzē vidi. • Saskata likumsakarības starp galvenajiem mājsaimniecībā izmantojamajiem resursiem un to taupīšanas nepieciešamību. 	<p>http://www.globalaizglitiba.lv/assets/Globalaizglitiba/materiali/Godigatirdznieciba.pdf</p>

Karjeras izglītība

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Piezīmes
1. Es un mani dotumi 1. Vislabāk es protu ... 2. Kā man iemācīties to, ko vēl tik labi neprotu? 3. Manas intereses. 4. Manu spēju un talantu prezentācija.	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savas stiprās un vājās puses, kā arī savas intereses, spējas. 	http://www.jal.lv/bpasakukonkurss
2. Mani darba ieradumi. Sadarbības prasmes 1. Mana diena ģimenes plānā. 2. Mana dienas režīma proporcijas (mācības, vaļasprieki, atpūta). 3. Vai es protu palīdzēt? 4. Sadarbojoties var ietaupīt laiku. Kā?	<ul style="list-style-type: none"> • Prot plānot savu dienas režīmu, ievērojot savas un citu intereses un iespējas. • Prot sadarboties ar dažāda vecuma cilvēkiem 	
3. Brīvais laiks un tā izmantošana 1. Mūsu klases hobiji (vaļasprieki). 2. Pulciņi skolā. 3. Interesu izglītība pilsētā 4. Brīvais laiks un lietderīga tā pavadīšanas iespējas.	<ul style="list-style-type: none"> • Izzina un izmanto daudzpusīgas lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējas, atrodot savām spējām un vēlmēm atbilstošāko. 	
4. Mācīšanās prasmes un sasniegumi 1. Mana sasniegumu mape. 2. Mana izaugsme. 3. Vai es mācos tik, cik spēju? 4. Zināšanu un prasmju nozīme nākotnē.	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās dokumentēt savus sasniegumus. • Apzinās zināšanu nozīmi nākotnē, spēj sevi motivēt mācību darbam un cenšas sasniegt savām spējām atbilstošus rezultātus. 	
5. Profesiju daudzveidība, prestižs un pievilcība 1. Fizisks un garīgs darbs. 2. Profesiju veidi. 3. Profesiju prestižs un nepieciešamība. 4. Profesiju pieprasījums manā pilsētā/novadā.	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot profesiju veidus un tajās veicamo darba specifiku: fizisks – garīgs darbs, darbs telpās – darbs ārā u.tml. • Izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē un veido priekšstatus par savu iespējamo nākotnes profesiju. • Pētot profesiju daudzveidību, domā par savām nākotnes iecerēm, par savām iespējām pilsētā/novadā/valstī. 	
6. Lietišķā valoda, tās nozīme ikdienas dzīvē 1. Valodas kultūra ikdienā. 2. Publiskās runas prasmes un nepieciešamība. 3. Elektroniskās	<ul style="list-style-type: none"> • Izkopj savu valodas kultūru. • Izprot publiskas uzstāšanās būtību un ir apguvis prasmes tajā piedalīties, prezentējot dažādus darbus un uzstājoties. 	

saziņas kultūra. 4. Telefonsaziņas kultūra.		
---	--	--

Veselība un vide

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Piezīmes
<p>1. Personīgā higiēna. Rūpes par ārējo izskatu 1. Personīgā higiēna (tikšanās ar medmāsu). 2. Kāpēc ir jāievēro personīgā higiēna? (diskusija, grupu darbs) 3. Mans ārējais izskats. Vai es sev patīku? 4. Manas rūpes par savu ārējo izskatu . 5. Tikšanās ar frizieri, kosmetoloģi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās personīgās higiēnas nozīmi gan savas veselības uzturēšanā, gan savstarpējā saskarsmē, izprot tās ievērošanas nepieciešamību. • Izprot jēdzienu „personīgā higiēna”, zina, kādas darbības tās ietvaros nepieciešams veikt. • Prot izvēlēties piemērotus apavus, apģērbu un kosmētikas līdzekļus. • Veido paradumu rūpēties par savu ārējo izskatu. 	
<p>2. Sakopta apkārtējā vide un pašapkalpošanās prasmes 1. Kārtība uz mana skolas sola un manā skolas somā. 2. Šķirosim atkritumus klasē, skolā! (akcija) 3. Mana veselība un apkārtējā vide. 4. Kārtība skolas garderobē (praktiska nodarbība).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Saprot veselīgas, drošas un sakoptas dzīves un darba vides nozīmīgumu, nosacījumus un pasākumus, kurus veicot var samazināt vai izvairīties no veselības apdraudējumiem. • Veido motivētu nepieciešamību, paradumu uzturēt ap sevi sakoptu vidi un rūpēties par tās sakārtošanu. 	
<p>3. Ārējās vides ietekme uz cilvēka veselību 1. Faktori, kas ietekmē manu un citu veselību 2. Man ir jāmāk pašam sevi pasargāt!</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Var nosaukt un atpazīst ārējos faktoros, kuri var ietekmēt cilvēka veselību (troksnis, putekļi, sadzīves ķīmija, grauzēji, insekti u.c.). • Apzinās rīcību, kāda nepieciešama ārējo faktoru mazināšanai vai novēršanai. 	
<p>4. Dienas režīms. Veselību ietekmējošu paradumu veidošanās 1. Mans dienas režīms. Kā es to ievēroju? (diskusija, skolēni veic savu vecāku aptauju) 2. Dienas režīma veidošana 3. Mana rīcība dažādās situācijās: pie ūdens, uz ledus, elektrodrošība, ugunsdrošība, CSN</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prot atpazīt, nosaukt un raksturot ikdienas situācijas, kas ietekmē cilvēka veselību (ilgstoša atrašanās pie datora, nepietiekams laiks miegam, ēšanas režīms u.c.). • Prot atpazīt neveselīgu uzvedību un rīcību. • Ievēro un apzinās neveselīgu vidi sev apkārt. • Spēj saprātīgi un lietderīgi plānot laiku dienas darbiem un atpūtai. 	

(skolēnu instruktāža). 4. Evakuācija (praktiska nodarbība). 5. Pirmā palīdzība (tikšanās ar skolas medmāsu, instruktāža). 6. Atpazīsim svešinieku! Mana rīcība. 7. Būsim pieklājīgi izmantojot datoru un telefonu! Mana atbildība (tikšanās ar policijas pārstāvi). 8. Mana drošība (grupu darbs- veido plakātus). 9. Mans brīvais laiks. 10. Mans hobijs		
---	--	--

Drošība

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Piezīmes
Satiksmes drošība		
1. Satiksmes noteikumi gājējiem un pasažieriem 1. Ceļu satiksmes noteikumi gājējiem. 2. Ceļu satiksmes noteikumi pasažieriem. 3. Gājēju un pasažieru pienākumi. 4. Drošības noteikumi uz ielas un sabiedriskās vietās. 5. Es protu izmantot sabiedrisko transportu.(praktiska nodarbība). 6. Kā uzvedība uz ielas var iespaidot veselību?	<ul style="list-style-type: none"> • Prot ievērot pasažieru drošības noteikumus un pienākumus dažādos sabiedriskajos transportlīdzekļos. • Ievēro uzvedības noteikumus stacijā un autoostā, sabiedrisko transportlīdzekļu pieturās. 	http://berniem.csdd.lv/index.php/dross-cels-uz-skolu-2016/373-satiksmes-regulesana
2. Transporta līdzekļi 1. Transportlīdzekļu daudzveidība. 2. Ērtākie un drošākie transporta līdzekļi. 3. Operatīvie transportlīdzekļi. 4. Risks ne vienmēr attaisnojas.	<ul style="list-style-type: none"> • Prot raksturot transportlīdzekļus. Izprot transportlīdzekļa jaudu, kustības mobilitāti, bremzēšanas attālumu. • Nepakļauj sevi un citus briesmām, bojājot transporta līdzekļus un apdraudot to kustību. 	
3. Velosipēdists kā satiksmes dalībnieks un velosipēda uzturēšana braukšanas kārtībā 1. Mans velosipēds- mans draugs. 2. Vai esmu labs velosipēdists? 3. Velosipēda	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, izprot un ievēro praksē velosipēda vadītāja noteikumus, droši iesaistoties satiksmē ar velosipēdu. • Prot noteikt velosipēda tehniskās daļas un raksturot to nozīmi. • Nodrošina savu un velosipēda pamanāmību uz ielas vai ceļa. 	http://berniem.csdd.lv/index.php/galerijas/macibu-filmas/csdd-velo-drosibas-filma-rulle-drosi

uzbūve un tehniskā drošība. 4. Velosipēda vadītāja dokumenti un to iegūšanas kārtība. 5. Esi zinošs velosipēdists!		
4. Rīcība ceļa satiksmes negadījumos 1. Kurš ir atbildīgs par drošību uz ielas? 2. Ja ir noticis ceļu satiksmes negadījums... 3. Vai es protu sniegt pirmo palīdzību? 4. Pašpalīdzība un rīcība nestandarta gadījumos.	<ul style="list-style-type: none"> • Prot atbilstoši rīkoties un meklēt palīdzību nelaimes gadījumos. 	
Drošība ekstremālās situācijās		
1. Drošība ekstremālās situācijās un evakuācija 1. Kas ir ekstremāla situācija? 2. Kas ir nelaimes gadījums? 3. Nelaimes gadījumi mājās, uz ielas, skolā. 4. Rīcība ekstremālās situācijās.	<ul style="list-style-type: none"> • Prot adekvāti rīkoties un rast nepieciešamo palīdzību dabas katastrofu gadījumos, izsaucot atbildīgo institūciju pārstāvjus. • Prot atbilstoši rīkoties trauksmes laikā. • Rīkojas saskaņā ar evakuācijas plānu. 	https://karlinasklase.wikispaces.com/B%C4%93rnu+dro%C5%A1%C4%ABba
2. Ūdens 1. Ūdens – cilvēka draugs un ienaidnieks. 2. Pārgalvīgu rīcību sekas	<ul style="list-style-type: none"> • Prot izvērtēt un nepieļaut riska situācijas ūdenī, uz ledus un ūdenskrātuvju tuvumā. 	
3. Ugunsdrošība 1. Rotaļas ar uguni – joks vai draudi? 2. Ugunsgrēks, ugunsdzēsēju izsaukšana.	<ul style="list-style-type: none"> • Zina un ievēro ugunsdrošības noteikumus. • Prot rīkoties un zina, kur meklēt palīdzību nelaimes gadījumos. 	
4. Pirotehnika 1. Esi drošs svētkos un ikdienā! 2. Vai vienmēr jālasa lietošanas noteikumi? Ko tie mums vēsta?	<ul style="list-style-type: none"> • Prot novērtēt pirotehnikas bīstamību un apzinās nepareizas rīcības sekas. 	
5. Bīstamie atradumi (lādiņi, ķīmiskās vielas, medikamenti, šļirces u.c.). 1. Veselībai droša vide. 2. Bīstamie atradumi – draudi dzīvībai. 3. Sadzīvē lietotās bīstamās vielas – esi uzmanīgs!	<ul style="list-style-type: none"> • Prot rīkoties, konstatējot bīstamos atradumus, un apzinās nepareizas rīcības sekas. 	http://www.kimiko.lv/kimija-ap-tevi/

Klašu grupa: 7. – 9. Klase

Sevis izzināšana un pilnveidošana

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Piezīmes
<p>1. Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte</p> <ol style="list-style-type: none"> Personības izzināšanas testi. Personības SVID analīze (stiprās puses, vājās puses, manas iespējas un draudi). Bezizeja un izeja. Prasme pieņemt racionālus lēmumus. Zēnu un meiteņu atšķirīgais pasaules redzējums. 	<ul style="list-style-type: none"> Apzinās savu individualitāti, atšķirību no citiem, analizē savas īpašības. Prot saskatīt un novērtēt pozitīvo sevi. Novērtē savus panākumus un neveiksmes. Apzinās savas emocijas un mācās tās mērķtiecīgi vadīt. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> Pazīst un raksturo iekšējās un ārējās kontroles mehānismus, kuri nosaka cilvēka rīcību un attiecības. Izprot dažādu emociju un stresa cēloņus; zina, kā pārvarēt negatīvas emocijas un stresu, kā rīkoties psiholoģiskas krīzes gadījumos. Pārvalda savas emocijas saskarsmē un sadarbībā. Raksturo cilvēka iekšējo pasauli kā sirdsapziņas, prāta un jūtu kopumu. Zina par garīgās pilnveidošanās dažādiem ceļiem. 	
<p>2. Mērķtiecība. Zinātkāre</p> <ol style="list-style-type: none"> Mērķu un uzdevumu izvirzīšanas prasme. Iespējamie risinājumi uzstādīto mērķu sasniegšanā. Plānošanas stratēģijas, kā tās izmantot. Klases stundas plānošana 	<ul style="list-style-type: none"> Apzināti savu darbību virza mērķu sasniegšanai. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> Izvēles situācijā, balstoties uz ekonomiskiem apsvērumiem un ievērojot godīguma, taisnīguma un cilvēkmīlestības principus, izvērtē vairākas alternatīvas, prognozē pieņemtā lēmuma īstenošanas sekas un pieņem lēmumu darbībai. Prot prognozēt savas rīcības sekas, balstoties uz cēloņu un seku mijasakarību izpratni. 	
<p>3. Savstarpējās attiecības</p> <ol style="list-style-type: none"> Aizspriedumi un stereotipi, izplatītākie mīti pusaudžu vidē. LR normatīvie dokumenti, kas nosaka atbildību savstarpējās 	<ul style="list-style-type: none"> Veido cieņpilnas savstarpējās attiecības ar līdzcīvēkiem. Prot analizēt un risināt savstarpējo attiecību sarežģījumus gan reālajā, gan virtuālajā saziņas vidē, apzinās 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> Spēj izvērtēt savu rīcību, izmantojot ētisku argumentāciju, ja nepieciešams, atzīt savas kļūdas un aizspriedumus un mainīties. 	

attiecībās. 3. Problēmsituācija, tās analīze un atbildības piemērošana. 4. Pieņemama rīcība ārkārtas situācijās	atbildību un zina likuma normas (normatīvajos dokumentos noteikto atbildību). • Attīsta empātijas spējas.	<ul style="list-style-type: none"> • Respektē cilvēka dzīvības vērtību. • Izprot pozitīvu savstarpējo attiecību veidošanas principus. 	
4. Konfliktu risināšana 1. Kopienų dažādība Latvijā, kultūru atšķirības. 2. Migrācijas procesi pasaulē. 3. Iespējamo konfliktu klases kolektīvā apzināšana un izvērtēšana. 4. Iespējamie risinājumi klases kolektīvā esošo konfliktu novēršanā	<ul style="list-style-type: none"> • Prot analizēt konflikta situācijas un tolerantī izvērtēt pretējās puses viedokli. • Spēj piedāvāt konflikta risināšanas ceļu, saskaņojot abu konfliktējošo pušu viedokļus. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ir iecietīgs pret atšķirīgo. • Pauž savu viedokli vai piedāvā problēmas risinājumu un uzklausa citu viedokli kopīgo mācību un sociālo mērķu sasniegšanai. • Prot saskaņot savas un citu vajadzības, meklējot problēmu risinājumus. • Zina par konfliktu veidiem un prot piedāvāt savu konflikta risināšanas ceļu. 	
5. Ētiskās vērtības 1. Ētiskās vērtības LR Satversmes preambulā. 2. Mani kā LR pilsoņa pienākumi. 3. Manu ētisko vērtību tops. 4. Ētisko vērtību stiprināšanas iespējas Latvijas sabiedrībā.	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās izvīrīt reālus un pozitīvus mērķus, apzināti rīkojas to sasniegšanai. • Apzinās savas vērtības vispārcilvēcisko vērtību kontekstā (LR Satversmes preambula) 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pauž savu tikumisko izvēli, to pamatojot. • Prot pastāstīt par pastāvīgo ētisko vērtību pasaulē un raksturo universālās ētiskās vērtības. 	

Piederība valstij

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Piezīmes
1. Ģimene un dzimta 1. Es un mani līdzilvēki. 2. Konflikts, tā risināšana. 3. Latviskās tradīcijas manā ģimenē. 4. Mana loma ģimenē. 5. Savstarpējo attiecību problēmas un to risināšana.	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot attiecību veidošanu ģimenē. • Apzinās ģimenes un tuvinieku atbalsta nozīmīgumu un savu lomu ģimenē. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot pozitīvu savstarpējo attiecību veidošanas principus. • Raksturo savas ģimenes ētiskās vērtības un novērtē ģimenes 	

<p>6. Mana sapņu māja. 7. Teātra izrādes apmeklējums. 8. Mātes diena – vēstule mātei.</p>		<p>ieguldījumu savas personības veidošanā.</p>	
<p>2. Piederība novadam/ pilsētai 1. Aktualitātes novadā/pilsētā. 2. Sabiedrisko norišu izvērtēšana. 3. Es – savai pilsētai, pilsēta man. 4. Tradīcijas un svētki pilsētā. 5. Ievērojamas personības-mūziķi novadā. 6. Ar skolas vārdu saistītas personas, notikuma vēsture.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot lokālpatriotisma ideju un iedzīvina to savā attieksmē pret dzimto vietu, novadu, pilsētu • Ir iepazinies ar novada muzeja kultūrvēsturiskām bagātībām, prot tās izmantot. 	<p>Latvijas vēsture</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saskata kultūrvēsturisko objektu nozīmi vēstures apgūvē. <p>Latviešu valoda un literatūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot latviešu tautas garīgās kultūras vērtības. <p>Mūzika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot latviešu mūzikas kultūrvēsturiskās tradīcijas. 	
<p>3. Valstiskā identitāte 1. Latvijas valsts dzimšanas dienai veltīts erudīcijas konkurss. 2. Jauniešu nevalstiskās organizācijas. 4. Latvijas valsts proklamēšana. 5. Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošana. 6. Dalība apkārtnes uzpošanā. 7. Svečturu sagatavošana Lāčplēša dienai. Lāpu gājiens.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ir interese par Latvijas valsts svētku vēsturisko izcelsmi. • Izprot piemiņas un atceres dienu jēgu un nozīmi, prot svinēt valsts svētkus. • Zina nacionāla mēroga jaunatnes nevalstiskās organizācijas (Jaunsardze, u.c.) un ir iepazinis to darbību. • Apzinās Brīvības cīņu nozīmīgumu dažādos vēstures posmos, prot godināt kritušos cīnītājus un viņu piemiņu. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina un praksē izmanto pilsoniskās līdzdalības iespējas skolas, pašvaldības un valsts mēroga norisēs. • Sadarbojas ar citiem, piedaloties vietējai sabiedrībai nozīmīgos projektos. • Zina Latvijas valsts simbolus. <p>Literatūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ir priekšstats par saulgriežiem un gadskārtām latviešu tautas tradīcijās. <p>Latvijas vēsture</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot vēsturiskos apstākļus un procesus, kuru rezultātā radās apstākļi Latvijas valsts dibināšanai, t.sk. latviešu strēlniekus kā Latvijas tautas vēstures vērtību, Latvijas valsts veidošanās un Brīvības cīņu nozīmīgumu un savstarpējo saistību ar Eiropas un pasaules vēstures notikumiem. 	
<p>4. Nacionālā identitāte 1. Tolerance</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot un ar cieņu izturas pret 	<p>Latvijas vēsture</p>	

<p>pret citādo līdzās. 2. Kultūrvēsturisko pieminekļu iepazīšana ekskursijās. 3. Diskriminācija. 4. Valsts svētki mūsu mājās. 5. Kā es saprotu savu nacionālo identitāti. 9. Kultūras darbinieka-attiecīgā gada jubilāra-ieguldījums Latvijas kultūrā</p>	<p>nacionālās kultūras vērtībām. Ir vēlme tās saglabāt un popularizēt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot latviešu tautas veidošanās priekšnosacījums un apstākļus. • Argumentē, kāpēc ir svarīgi saglabāt, kopt un aizsargāt kultūrvēsturiskos pieminekļus. 	
<p>5. Multikulturāla 1. Mūsu Latvija. 2. Mēs un citu tautu iedzīvotāji. 3. Tolerance pret citādo. 4. Nevalstiskās organizācijas Latvijā. 5. Citu vajadzību un individualitātes respektēšana. 6. Līdzcietība mūsdienu sabiedrībā. 7. Pašcieņa un tolerance. 8. Individīda un tautas brīvība. 9. Kā es uzvedos ārpus savām mājām – ekskursijās, ārzemēs, sociālajos tīklos. 10. Kultūru dažādība mūsu novadā un Latvijā – kā un kādi vēstures notikumi to ietekmējuši. 16. Kritiskā domāšana, pieņemot citādo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ir priekšstats par cilvēkiem, kuri dzīvo Latvijā un kuriem ir atšķirīga āriene, reliģiskā un etniskā piederība. • Izprot un ievēro LR Satversmē nostiprinātās vērtības: cilvēka cieņa, brīvība, vienlīdzība, solidaritāte, taisnīgums, godīgums, darba tikums un ģimene (LR Satversmes preambula). 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot pastāstīt par pastāvīgajām ētiskajām vērtībām pasaulē un raksturot universālās ētiskās vērtības: labestību, godīgumu, taisnīgumu, iecietību, līdzcietību, uzticību, brīvību un pietāti pret dzīvību, patiesumu, draudzību, mīlestību, solidaritāti, cieņu. • Ir iecietīgi pret atšķirīgo (izņemot gadījumus, ja tiek aizskarta vide personības un sabiedrības drošība). Izprot, ka cilvēkiem ir dažāda reliģiskā, politiskā un cita pārliecība. <ul style="list-style-type: none"> • Ir tolerantants pret mazākuma viedokli. • Zina Latvijas Republikas Satversmes nozīmi demokrātiskā sabiedrībā un paskaidro, uz kādām vērtībām tā balstīta. <p>Latvijas vēsture</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ar toleranci uzklausa atšķirīgus argumentētus vēstures skaidrojumus. 	<p>http://europa.eu/teachers-corner/home_lv</p>

Pilsoniskā līdzdalība

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Piezīmes
1. Demokrātijas būtība un nozīme 1. Valsts pārvaldes struktūra. 2. Satversme – valsts pamatlikums. 3. Atbildība - viens no demokrātijas pamatprincipiem (atbildības avoti un veidi).	<ul style="list-style-type: none"> • Zina Latvijas valsts pārvaldes struktūru. • Zina Latvijas Republikas Satversmes nozīmi, īpaši Satversmes Preambulā noteiktās vērtības. 	Sociālās zinības <ul style="list-style-type: none"> • Izprot demokrātiskas valsts un sabiedrības pamatprincipus. • Zina lēmējvaras, izpildvaras, tiesu varas institūcijas Latvijā. 	
2. Tiesības un pienākumi 1. Tiesības un pienākumi skolā, vietējā sabiedrībā un valstī. 2. Tiesības un pienākumi demokrātiskā un apspiestā sabiedrībā(pasaulē)	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, izprot un ievēro savas tiesības un pienākumus. • Ar cieņu un izpratni izturas pret citu cilvēku tiesībām. 	Sociālās zinības <ul style="list-style-type: none"> • Zina un izprot tiesības un pienākumus demokrātiskā valstī. 	
3. Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes 1. Viens vai kopā ar citiem (pilsoniskā līdzdalība, tās nozīme, iespējas)? 2. Interesešu grupu saskarsmes veidi. 3. Eiropas Savienība un tās piedāvātās iespējas. 4. Runāsim droši (viedokļa formulēšana un pasniegšana)!	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot pilsoniskās līdzdalības nozīmi, dažādību un iespējas. • Zina par savām iespējām Eiropas Savienībā. • Prot strādāt komandā, formulējot kopīgu viedokli. • Uzņemas atbildību, līdzdarbojoties savas klases un skolas rīkotajās aktivitātēs. • Prot argumentēti aizstāvēt savu viedokli, ar cieņu izturoties pret citu viedokļiem. • Apzinās dažādu skolēnu interesešu grupu veidošanos un ietekmi uz klasesbiedru savstarpējām attiecībām un klases saliedētību. 	Sociālās zinības <ul style="list-style-type: none"> • Ir apguvis demokrātiskas pilsoniskās līdzdalības prasmes. • Prot veidot tolerantu attieksmi pret atšķirīgām kultūrām un atšķirīgo sabiedrībā kopumā. • Spēj formulēt savu viedokli, piedāvājot problēmas risinājumu un uz klausot citu viedokli. • Ir apguvis publiskās uzstāšanās prasmes. • Zina par Eiropas Savienības izveidi un tās darbības virzieniem. Latvijas vēsture • Izprot, ka Latvija ir Eiropas Savienības dalībvalsts. Pasaules vēsture • Zina Eiropas Savienības pamatvērtības. 	http://europa.eu/teachers-corner/home_lv

<p>4. Brīvprātīgais darbs 1. Brīvprātīgā darba būtība. 2. Brīvprātīgā darba nozīme personības veidošanā, uzkrātā pieredze (sava portfolio veidošana). 3. Brīvprātīgā darba iespējas (reālu piemēru analizēšana).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zina brīvprātīgā darba būtību. • Apzinās brīvprātīgā darba nozīmi personības veidošanā, savas karjeras un sabiedrības izaugsmē. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina, kas ir altruisms, un izprot tā nozīmi. 	
<p>5. Ilgtspējīga attīstība 1. Latvija globālajā pasaulē (Latvijas SVID analīze). 2. Globalizācijas process un tā objektīva attīstība (globalizācijas ietekmes sfēras un piemēri). 3. Globālās vides izmaiņas un to ietekme uz mums. 4. Mediju loma globālajā pasaulē (mediju pienesums un informācijas objektīvs izvērtējums). 5. Pasaules iedzīvotāju skaits un daudzveidība. 6. Migrācijas galamērķu izaicinājums. 7. Migrācija un Latvija (vēsture un tagadne).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot Latvijas vietu globālajā pasaulē. • Izprot globalizācijas plusus un mīnus. • Izprot globālās pasaules drošības jautājumus un klimata pārmaiņu jautājumus. • Izprot masu mediju ietekmi informācijas iegūšanā, spēj izmantot dažādus informācijas avotus. • Zina iedzīvotāju skaitu pasaulē, izprot iedzīvotāju migrācijas veidus un sekas. • Izprot sabiedrības daudzveidību. 	<p>Sociālās zinības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot globalizācijas jautājumus, tās izpausmes Latvijā un pasaulē. Mājturība un tehnoloģijas • Apzinās iespējas sabiedrības ilgtspējīgas attīstības sekmēšanai. Ģeogrāfija • Zina iedzīvotāju nacionālā sastāva pārmaiņas Latvijā; savas tautas tradīcijas un etnogrāfiskās īpatnības Latvijas novados. • Izprot citu etnisko grupu ieguldījumu Latvijas attīstībā. • Izprot dabas katastrofu ietekmi uz cilvēka dzīves apstākļiem. 	<p>http://www.globalizglitiba.lv/assets/Globalizglitiba/materiali/Diena%20beziepiršanas.pdf</p> <p>http://www.globalizglitiba.lv/assets/Globalizglitiba/materiali/Godig%20atirdznieciba.pdf</p>

Karjeras izglītība

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Piezīmes
<p>1. Vajadzības, vēlmes un spējas. Pašvērtējums 1. Es iepazīstu sevi (spējas, intereses, īpašības, vērtības). 2. Mani plāni šim gadam. 3. Ko es esmu labu izdarījis šogad? 4. Mani nozīmīgākie sasniegumi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ir objektīvi izvērtējis, pārzina savus dotumus, spējas un intereses, samēro savas intereses un spējas, personīgās īpašības un vērtības. • Novērtē sava gribasspēka, neatlaidības un personīgā ieguldījuma nozīmīgumu dzīves mērķu sasniegšanā. • Novērtē savu sasniegumu rezultātus. 	<p>https://vimeo.com/23303460 Zaļais pipars</p>
<p>2. Savu interešu, spēju un dotību attīstīšana 1. Ārpusstundu nodarbības</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Saprot, kā skolā, ārpusskolas aktivitātēs un ikdienā var attīstīt savas intereses, spējas un dotības 	

<p>skolā un ārpus tās. 2. Manas intereses, spējas un vajadzības un ārpusstundu aktivitāšu piedāvājums manā skolā, pilsētā, novadā .</p> <p>3. Interesu izglītība un pašattīstība.</p> <p>4. Brīvprātīgā darba nozīme pirmās darba pieredzes gūšanā</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās interešu izglītības un brīvprātīgo darba nozīmi savas pašattīstības veicināšanā 	
<p>3. Izglītības vērtība 1. Izglītības, profesijas un nodarbinātības saistība darba tirgū. 2. Izglītība kā vērtība savas nākotnes veidošanā. 3. Izglītības sistēma un iespējas pēc 9.klases beigšanas. 4. Informācijas avoti par izglītības iespējām Latvijā.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību. • Apzinās izglītību kā vērtību, ir motivēts turpināt izglītību. • Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas. • Zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām. 	
<p>4. Profesiju daudzveidīgā pasaule</p> <p>1. Karjera un tās plānošanas pamatnosacījumi. 2. Informācija par manu nākotnes profesiju (alternatīvas). 3. Ēnu diena kā iespēja. 4. Manā pilsētā/ novadā pieprasītākās profesijas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās karjeras nozīmi cilvēka dzīvē un saprot karjeras plānošanas pamatnosacījumus • Prot savākt, apkopot un analizēt atbilstošu informāciju par profesijām, izzina savas turpmākās izglītības iespējas. • Ir apzinājis sev saistošās profesijas. Iesaistās darba izmēģinājumos. • Ir iegūtas zināšanas par vietējo darba tirgu 	http://www.profesijupasaule.lv/lv
<p>5. Individuālā karjeras plāna izveide</p> <p>1. Mērķis un starpmērķi. 2. Izvēle un alternatīvas. 3. Lēmumu pieņemšanas ceļi. 4. Manas sasniegumu mapes prezentācija.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ir apgūtas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu. • Prot pieņemt ar karjeras izvēli saistītus lēmumus. • Ir izveidota un regulāri tiek papildināta savu sasniegumu mape (portfolio). 	

Veselība un vide

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Piezīmes
<p>1. Pusaudžu un jauniešu dzimuma nobriešana, un personības attīstība</p> <p>1. Pārmaiņu laiks: kas ir pubertāte?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot fiziskās (primāro un sekundāro dzimuma pazīmju veidošanās), psihiskās, emocionālās izmaiņas savā organismā un ir gatavs tās pieņemt. • Veidojas nepieciešamība un ir prasmes ievērot higiēnas normas. 	

<p>2. Izmaiņas pusaudžu organismā (meitenes un zēni). 3. Esi patīkams sev un citiem. 4. Es un vienaudži. (dažādas pārvērtības manā ķermenī, jaunas sajūtas un izjūtas). Raksturīgās pusaudžu īpašības pubertātes periodā pieejamām kontracepcijas metodēm.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās raksturīgās pusaudžu īpašības pubertātes vecumā un spēj adekvāti rīkoties. • Spēj izprast emociju izpausmes savos vienaudžos. Spēj sevi novērtēt un pozitīvi ietekmēt savu veselību. 	
<p>2. Ar dzimuma piederību saistītās rakstura, uzvedības iezīmes. Seksualitāte kā neatņemama personības sastāvdaļa. Cieņa pret savu un pretējo dzimumu. Atbildība savstarpējās attiecībās, t.sk. dzimumattiecībās 1. Seksualitāte. 2. Seksuālā izturēšanās. 3. Savstarpējās attiecības. 4. Sargā sevi pats!</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ir pozitīva attieksme un cieņa pret savu dzimumu un pretējo dzimumu. • Apzinās savu dzimumu un ar to saistītās rakstura un uzvedības iezīmes un prot respektēt pretējā dzimuma atšķirības. Veidojas pozitīva attieksme pret jēdzieniem sievišķība un vīrišķība. • Spēj atbilstoši izvērtēt sava rakstura iezīmes dzimuma piederības kontekstā. • Apzinās savu seksualitāti kā neatņemamu personības attīstības sastāvdaļu, izprot jēdzienu par atbildību savstarpējās attiecībās un dzimumattiecībās. • Ir informēts par jauniešiem piemērotām un 	
<p>3. Dažādu jūtu izpausmes veidi (verbālie un neverbālie), to izvērtēšana 1. Pazīt un pārvaldīt savas jūtas. 2. Vai visi uztveram vienādi? 3. Kā paust savas jūtas. 4. Cienīsim sevi un cits citu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās, ka jūtas un emocijas ir katra cilvēka dabiskas izpausmes, kam ir svarīga nozīme attiecību veidošanā. • Ir izpratne par dažādām jūtu paušanas iespējām. • Spēj savaldīt savas jūtas, prot tās paust, neaizvainojot citus. Izprot, spēj pieņemt un cienīt citu paustās jūtas. 	
<p>4. Narkotisko, psihotropo, kā arī jauno psihoaktīvo vielu, alkohola, smēķēšanas ietekme uz veselību 1. Atkarību izraisošas vielas. 2. Psihoaktīvo vielu iedarbība. 3. Reklāma manā dzīvē. 4. Atkarība un atbildība.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās atkarību izraisošo vielu lietošanas cēloņus, motīvus un sekas, kā arī ir prasmes uzlabot savu emocionālo stāvokli, neizmantojot sev un citiem kaitīgus paņēmienus. • Ir izpratne par medikamentu lietošanas noteikumiem. • Ir izpratne par jauno psihoaktīvo vielu (zāļu maisījumi, vīraki u.c.) lietošanas negatīvo ietekmi uz veselību. • Ir prasme izvērtēt dažādas situācijas un pieņemt veselībai pozitīvus lēmumus. • Spēj pretoties negatīvam psiholoģiskam spiedienam. Spēj izvēlēties piemērotas nodarbošanās savā brīvajā laikā. • Izprot alkohola un tabakas reklāmas būtību. • Zina institūcijas un organizācijas, kur vērsties pēc palīdzības. • Zina savus pienākumus un tiesības attiecībā uz atkarību izraisošo vielu 	<p>https://www.youtube.com/watch?v=bFXg_Y8jr38</p> <p>http://www.esibrivs.lv/lv/atkariba/vielu_atkariba</p>

	lietošanu (pasīvā smēķēšana u.c.)	
5. Azartspēļu atkarība. Datorspēļu atkarība. Interneta atkarība 1. Atkarība no procesiem. 2. Azartspēļu atkarība. 3. Jauno tehnoloģiju atkarība. 4. Brīvais laiks – draugs vai ienaidnieks?	<ul style="list-style-type: none"> Izprot šo atkarību negatīvo ietekmi uz cilvēka psihisko un fizisko veselību. Ir prasme atteikties no nevēlama piedāvājuma. Spēj izvēlēties piemērotas nodarbošanās savā brīvajā laikā. Zina institūcijas un organizācijas, kur vērsties pēc palīdzības. 	
6. Veselīga vide 1. Vide man apkārt. 2. Veselīga vide. 3. Veselīgas vides veidošana. 4. Mana dzīves vide.	<ul style="list-style-type: none"> Zina vides faktoru ietekmi uz cilvēka veselību. Izvēlas sev labvēlīgu un veselībai nekaitīgu vidi. Saprot, ka ikviens var būt līdzdalīgs veselīgas vides veidošanā skolā, mājās, pilsētā, ciemā utt 	

Drošība

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Piezīmes
Satiksmes drošība		
1. Satiksmes dalībnieka atbildība 1. Atbildīga satiksmes dalībnieka portrets. 2. Es kā satiksmes dalībnieks. 3. Kā novērtēt riska situāciju un savas palīdzības sniegšanas iespējas? 4. Esi atbildīgs uz ceļa!	<ul style="list-style-type: none"> Apzinās savu lomu un atbildību satiksmes kustībā. 	
2. Motorizētie transportlīdzekļi 1. Motorizētie transportlīdzekļi, to vadīšanas nosacījumi. 2. Ceļu satiksmes drošības spēle. 3. Esi mobils! (iesaistīšanās CSDD aktivitātēs). 4. Motocikla/rollera vadītāja pienākumi un atbildība. 5. Motocikla/rollera vadītāja satiksmes noteikumi.	<ul style="list-style-type: none"> Zina, kurus transportlīdzekļus un ar kādiem nosacījumiem var vadīt pusaudžu vecumā. Iesaistoties ceļu satiksmē, ievēro satiksmes noteikumus. Pieņem atbildīgus lēmumus arī sarežģītās satiksmes situācijās uz ceļa 	http://berniem.csdd.lv/index.php/satiksmes-drosiba/mopedu-vaditaji/macibu-filma-pirmais-motors/1-dala-mopedista-aprikojums-sedesana-brauksana-un-dross-atrums-pamanamiba
Drošība ekstremālās situācijās		
3. Ugunsdrošība 1. Atbildīga	<ul style="list-style-type: none"> Ievēro ugunsdrošības noteikumus un spēj ietekmēt citus saprātīgai rīcībai 	https://karlinasklase.wikispaces.co

apiešanās ar uguni. 2. Ugunsdrošība mājās un skolā.3. Ugunsnelaimes. Kā rīkoties ugunsgrēka gadījumā?	saskarē ar uguni.	m/B%C4%93rnu+dro%C5%A1%C4%ABba
4. Civilā aizsardzība. Evakuācija 1. Evakuācijas plāna nepieciešamība. 2. Rīcība evakuācijas gadījumā. 3. Atbildība par rīcībām, kas rada evakuācijas situāciju.	<ul style="list-style-type: none"> • Prot pareizi rīkoties evakuāciju (skolā un citās sabiedriskās vietās) gadījumos. Nerada situācijas, kurās nepieciešama evakuācija (viltus trauksmes, zvani utt.), un apzinās atbildību. 	
5. Drošība masu pasākumos un sabiedriskās vietās 1. Masu pasākumu pozitīvais un negatīvais aspekts. 2. Es – masu pasākumu dalībnieks. 3. Vai viegli pateikt „Nē!”? 4. Incidents sabiedriskā vietā – kā rīkoties?	<ul style="list-style-type: none"> • Prot novērtēt situāciju masu pasākumos un sabiedriskās vietās un atbilstoši tai rīkoties. 	
6. Pašaizsardzība 1. Personiskais īpašums, tā neaizskaramība. 2. Manas tiesības uz aizsardzību, pašaizsardzību. 3. Aizsardzība pret ļaunprātīgu darbību	<ul style="list-style-type: none"> • Prot sargāt savu personisko mantu. Prot atbilstoši rīkoties, ja konstatēta personisko mantu zādzība. 	
7. Pirotehnika 1. Pirotehnikas skaistums un ēnas puses. 2. Sertificēta, atbilstoši instrukcijai lietota pirotehnika – drošības garants.	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, ka ir sertificēta pirotehnika, kuru jālieto atbilstoši instrukcijām, nepakļaujot sevi un citus briesmām. 	
8. Pirmā palīdzība nelaimes gadījumos 1. Rīcība vardarbības gadījumos. 2. Neatliekamā palīdzība nelaimes gadījumā. 3. Dažās sekundēs var izšķirties viss. 4. Saruna ar speciālistu (skolas medmāsu) par iespējamo rīcību sadzīves negadījumos (čūsku, bites u.tml. kodieni, apdegumi un apsaldējumi, deguna asiņošana, sasitumi, iegriezumi, elektrotraumas, lūzumi).	<ul style="list-style-type: none"> • Prot pareizi rīkoties dažādos nelaimes gadījumos, pasargājot sevi un citus no tiem. • Nelaimes gadījumā prot izsaukt atbildīgos dienestus. 	

Klašu grupa 10.-12.klases

Sevis izzināšana un pilnveidošana

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Piezīmes
<p>1. Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte</p> <p>1. Personas pašvērtējuma izstrāde. 2. Personīgais potenciāls, tā izvērtēšana un attīstīšana. 3. Stress un depresija, kā atpazīt un kontrolēt. 4. Emociju dažādība, aizsargmehānismi to vadīšanā.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prot analizēt savu pašvērtējumu un apzinās tā nozīmi personības izaugsmē un attiecību veidošanā. • Apzinās savu identitāti un personīgo potenciālu, ir pozitīva attieksme pret sevi un dzīvi. • Apzinās sevi, savas jūtas, prot tās mērķtiecīgi vadīt. 	<p>Psiholoģija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot stresa vadīšanu. • Atpazīst un raksturo dažādas emocijas un jūtas, atšķirīgus garastāvokļus. <p>Filozofija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina un prot salīdzināt dažādas cilvēka būtības izpratnes filozofijā. <p>Ētika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot savas patības veidošanas nepieciešamību 	
<p>2. Mērķtiecība. Zinātkāre</p> <p>1. Prioritātes personības un dzīves attīstībai, prasme tās izvirzīt. 2. Prioritāte – mērķis-uzdevumslēmums. 3. Mana nākotnes profesija, prioritātes, mērķi, uzdevumi un lēmumu. 4. Kognitīvo procesu nozīme personības attīstībā.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizē un pieņem lēmumus, izvirza prioritātes, kas sekmē mērķu sasniegšanu. • Apzinās savu lēmumu darbības sekas, spēj sekot saviem nodomiem un mērķiem. 	<p>Psiholoģija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina katra kognitīvā procesa lomu un funkcijas dažādu veidu zināšanu un prasmju apguves procesā. 	
<p>3. Savstarpējās attiecības</p> <p>1. Cilvēka uzvedības motīvi. Sabiedrības uzvedības modeļi. 2. Sabiedriskais un brīvprātīgais darbs – viens no sabiedrības līdzatbildības pamatiem. 3. Mēdiju pratības pamati un kritiska informācijas izvērtēšana. 4. Personīgā atbildība par ģimeni un</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veido cieņpilnas un atbalstošas savstarpējās attiecības. • Kritiski izvērtē savstarpējo attiecību veidošanos reālajā un virtuālajā saziņas vidē/ sociālajos tīklos, izvairoties no emocionālās un fiziskās vardarbības. • Prot risināt konfliktus, meklējot 	<p>Psiholoģija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina aizspriedumu negatīvo ietekmi. • Zina efektīvas saskarsmes priekšnosacījumus. • Analizē cilvēka uzvedību no novēroto kognitīvo procesu, emociju un motivācijas izpausmju viedokļa. 	

<p>tuvākajiem līdzilvēkiem.</p>	<p>kompromisu un pieņemot atbildīgus lēmumus.</p>	<p>Filozofija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spēj salīdzināt dažādas izpratnes par izziņu. <p>Ētika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot ētiskās problēmas informācijā un komunikācijā. <p>Kulturoloģija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ir tolerantants pret dažādām kultūrām un prot veidot pozitīvas attiecības ar dažādu kultūru un reliģiju pārstāvjiem 	
<p>4. Konflikta risināšana</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konflikta risināšanas stratēģijas. 2. Saskarsmes šķēršļi un barjeras. 3. Modelētas konfliktsituācijas analīze. 4. Saskarsmes šķēršļu un barjeru atpazīšana modelētā konfliktsituācijā 	<ul style="list-style-type: none"> • Prot izmantot dažādus saskarsmes paņēmienus konflikta situācijās, kontrolēt un vadīt savu rīcību un emocijas konfliktā, argumentēt savu viedokli. • Spēj piedāvāt konflikta risināšanas variantus un nepieciešamības gadījumā uzņemties konflikta risināšanas vadību 	<p>Psiholoģija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina konfliktu cēloņus, attīstību un risināšanas stratēģijas. • Izmanto dažādus saskarsmes paņēmienus un atpazīst saskarsmes šķēršļus modelētajā situācijā. 	
<p>5. Ētiskās vērtības</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Personīgās un sabiedrībā pieņemtās absolūtās un relatīvās ētiskās vērtības. 2. Dažādās ētiskās vērtības (nāves filozofija u.c.). 3. Manas ētiskās vērtības un LR Satversmē ietvertās vērtības. 4. Mūsdienu Latvijas sabiedrībai nepieciešamās ētiskās vērtības. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ievēro taisnīguma, godīguma principu un darba tikumu. • Saskaņo savas vērtības ar vispārcilvēciskajām vērtībām (LR Satversmes preambula) 	<p>Filozofija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot pamatot un argumentēt savu viedokli jautājumā par absolūtām un relatīvām vērtībām. • Prot pamatot savu vērtību izvēli. <p>Ētika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot kritiski un radoši rīkoties dažādās situācijās, pamatojoties uz tikumisko izvēli. 	

Piederība valstij

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Piezīmes
<p>1. Ģimene un dzimta</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mana dzimta. 2. Labvēlīgas attiecības ģimenē un spēja tās veidot. 3. Ģimene un sabiedrība. 4. Ģimene mūsdienās. 5. Manas ģimenes vērtības. 6. Veselīgs dzīvesveids kā stabilas ģimenes pamats. 7. Ģimenes loma jaunieša personības izveidē. 8. „Kad man būs mana ģimene...”- 9. Uzvedības etiķete ģimenē un citur. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savas saknes, ieguvumus un iespējamus apdraudējumus veselībai, pašidentitātei un sociālajai identitātei. • Izprot ģimeni kā sociālo grupu. <p>Apzinās mīlestības un laulības nozīmi ģimenes veidošanā, nākamās paaudzes radīšanā.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās tikumības, atbildības un paškontroles nozīmi ģimenes veidošanā un dzīvē. • Izprot ģimenes nozīmi personības pilnveidē. 	<p>Latvijas un pasaules vēsture</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ir pieredze diskutēt par individuālo un kolektīvo atbildību vēsturē. • Izprot ētisko un vispārcilvēcisko vērtību pārmantojamības nozīmi un nepieciešamību. <p>Psiholoģija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skaidro iedzimtības un sociālās vides faktoru nozīmi indivīda attīstībā. • Raksturo bioloģisko un sociālo faktoru ietekmi uz personības īpašībām un kognitīvo spēju veicināšanu. <p>Veselības mācība</p> <ul style="list-style-type: none"> • Novērtē ģimeni kā vienu no pamatvērtībām. • Izprot ģimenes lomu personības attīstībā. 	
<p>2. Piederība novadam/pilsētai</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Manas pilsētas vēsture. 2. Līdzatbildība un piederība savam novadam, dalība sabiedriskajās aktivitātēs. 3. Piedalīšanās pilsētas/skolas teritorijas sakopšanā Lielās talkas ietvaros. 4. Tikšanās ar pašvaldības uzņēmējiem un deputātiem. 5. Pētījumi par pašvaldību. 6. Cilvēka tiesības un pienākumi savā valstī. 7. Kas ir Latvijas patriots? Kurš ir mūsu pilsētas, novada patriots? 8. Mana atbildība 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savas skolas nozīmi/tēlu vietējās kopienas izglītības un kultūrvides veidošanā, izjūt piederību tai. • Interesējas par dzimtās puses/novada/ pilsētas attīstības perspektīvām. • Lepojas ar piederību savai kopienai, meklē un saskata iespējas savas dzīves veidošanai novadā/pilsētā. 	<p>Latvijas un pasaules vēsture</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ir interese par savas pilsētas, novada vēsturi un kultūru. <p>Politika un tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izjūt piederību savai kopienai. 	

valsts attīstībā.			
3. Valstiskā identitāte 1. Saeimas apmeklējums. 2. Kas ir brīvība? 3. Cilvēka tiesības un pienākumi savā valstī. 4. Kas ir Latvijas patriots? 5. Mana atbildība valsts attīstībā. 6. Līdzdalība Lāčplēša dienas lāpu gājienā. 7. Latvija ES kontekstā. 8. Latvijas valsts vērtības-brīvība, patstāvība un demokrātija	<ul style="list-style-type: none"> • Zina Latvijas veiksmes stāstus uzņēmējdarbībā, kultūrā, sportā u.c. jomās. • Ir lojāls Latvijas valstij, apzinās pilsoņa iespējas, pienākumus un atbildību, ir sabiedriski aktīvs un ieinteresēts valsts izaugsmē. • Ir interese par politiskajiem un sociālekonomiskajiem procesiem un notikumiem Latvijā, Eiropā, pasaulē. Izprot Latvijas vietu tajos. • Spēj izteikt konstruktīvu kritiku un priekšlikumus dažādu valstisku problēmu risināšanai. • Izprot Latvijas valsts brīvību, patstāvību un demokrātiju kā neatņemamas valsts vērtības • Apzinās sevi kā valsts veidotāju. 	Latvijas un pasaules vēsture <ul style="list-style-type: none"> • Raksturo svarīgākos Latvijas un globālās vēstures virzienus. • Izprot Latvijas valsts rašanās apstākļus. • Ir pieredze analizēt daudzveidīgo sociālo, saimniecisko, ideoloģisko un ārpolitisko ietekmi uz Latvijas valstiskuma attīstību. • Prot diskutēt par individuālo un kolektīvo atbildību vēsturē un mūsdienās. Politika un tiesības <ul style="list-style-type: none"> • Analizē pilsoniskās sabiedrības un valsts sadarbības nepieciešamību dažādu viedokļu saskaņošanā un interešu konfliktu novēršanā. i. 	
4. Nacionālā identitāte 1. Manas vērtības. 2. Laimīgs cilvēks. 3. Es skatos caur brillēm... 4. Kultūras pārles. 5. Latvijas institūta darbība. 6. Latvijas kultūras kanons. 7. Iesaistīšanās interešu izglītībā – iespēja kopt savu nacionālo identitāti. 8. Latvijas kultūras kanonam atbilstošas vērtības katrā no 7 kultūras nozarēm.	<ul style="list-style-type: none"> • Zina Latvijas Kultūras kanonā nosauktās vērtības. • Izprot nacionālās pašapziņas būtību. 	Latvijas un pasaules vēsture <ul style="list-style-type: none"> • Izprot etniskās un nacionālās identitātes veidošanos Latvijā, Eiropā un pasaulē 19. gadsimtā. Kulturoloģija <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās kultūras mantojuma, tradīciju lomu un vērtību pasaules un Latvijas kultūrā. Latviešu valoda un literatūra <ul style="list-style-type: none"> • Izprot latviešu tautas garīgās kultūras vērtības. 	
5. Multikulturāla vide 1. Citādā pasaule. 2. Tolerance pret citādo. 3. Latvietis svešumā. 4. LR likumdošana un mazākumtautības,	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu un respektē citu cilvēku pasaules redzējumu, novērtē starpkultūru dialoga nepieciešamību sadzīves, sociālpolitisku un 	Latvijas un pasaules vēsture <ul style="list-style-type: none"> • Ir toleranta attieksme pret mūsdienu pasaules daudzveidību. Psiholoģija	

<p>cittautiešu tradīcijas, ko pārņem arī Latvijā. 5. Attiecību veidošana ar dažādu/atšķirīgu kultūru un reliģiju pārstāvjiem. 6. Kultūru dažādība novadā un Latvijā – kā un kādi vēstures notikumi to ietekmējuši. 7. Latviešu filmu noskatīšanās, pārrunas par filmām. 8. Bēgļu jautājums Latvijā un attieksme pret to. Latvieši trimdā. 9. Civiltiesības. 10. Globalizācija un tās sekas. 11. Cilvēktiesības (lomu simulācijas spēle). 12. Debates “Mīts vai patiesība” – stereotipi, aizspriedumi pret dažādām minoritātēm.</p>	<p>sociālekonomisku problēmu risināšanā.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot izvērtēt sabiedrībā valdošos stereotipus un aizspriedumus pret dažādām minoritātēm un toleranti attiecas pret citādo/ atšķirīgo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Atpazīst izplatītos stereotipus, atšķir tos no personības īpašībām. Politika un tiesības Kulturoloģija • Ir toleranti pret dažādām kultūrām, prot veidot pozitīvas attiecības ar dažādu kultūru un reliģiju pārstāvjiem 	

Pilsoniskā līdzdalība

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Piezīmes
<p>1. Demokrātijas būtība un nozīme</p> <p>1. Demokrātijas pamatprincipi: atbildība, godīgums, vara un taisnīgums.</p> <p>2. Latvijas valsts institūcijas.</p> <p>3. Nevalstiskās organizācijas kā ilgtspējīgas attīstības virzītāji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot Latvijas lēmējvaras, izpildvaras un tiesu varas institūciju darbību. • Zina nevalstisko organizāciju lomu demokrātijas principu stiprināšanā. 	<p>Politika un tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās demokrātijas nozīmi mūsdienu sabiedrībā. • Izprot likumdošanas, tiesu un izpildvaras darbības pamatprincipus un funkciju sadalījumu Satversmē. 	
<p>2. Tiesības un pienākumi</p> <p>1. Valsts un pilsoniskas sabiedrības</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot un ievēro savus pienākumus pret sabiedrību un valsti. 	<p>Politika un tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina indivīda tiesības un 	

<p>attiecības.</p> <p>2. Cilvēktiesības Latvijā un pasaulē.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zina un izprot cilvēktiesību normas. 	<p>pienākumus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot valsts tiesību, krimināltiesību, civiltiesību un administratīvo tiesību jomu galvenos uzdevumus un principus. • Izprot vecāku un bērnu savstarpējo tiesību un pienākumu būtību. 	
<p>3. Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes vēsturē un mūsdienās.</p> <p>1. Pilsoniskās līdzdalības veidi jauniešiem - skolā, vietējā sabiedrībā un valstī. 2. Mana klase – komanda (komandas darbības principi un iespējas). 3. Pašvaldības loma un iespējas demokrātiskā sabiedrībā. 4. Cilvēku līdzdalība valsts, ES, pašvaldības darbībā un vietējās sabiedrības dzīves uzlabošanā. 5. Līdzdarbošanās principi jauniešu nevalstiskajās organizācijās. 6. Lēmumu pieņemšana. 7. Prezentēšanas prasmes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zina un izprot savas pilsoniskās līdzdalības iespējas skolas un pilsētas/novada dzīves organizēšanā. • Zina un izprot savas pilsoniskās līdzdalības iespējas lēmumu pieņemšanas procesos valsts un Eiropas Savienības līmenī. <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās iespējas piedalīties dažādās jauniešu nevalstiskās organizācijās. • Prot argumentēt un izmantot publiskās runas prasmes. • Prot piedalīties lēmuma pieņemšanā un sadarboties. • Ir gatavs uzņemties atbildību. 	<p>Politika un tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ir iepazinis sabiedriski politisko aktivitāšu iespējas. • Izprot politiskās līdzdalības ietekmi un nozīmi demokrātijā. <ul style="list-style-type: none"> • Zina politiskās līdzdalības formas un veidus demokrātiskā sabiedrībā. • Apzinās Latvijas iedzīvotāju ieguvumus un iespējas Eiropas Savienībā. Prot argumentēti formulēt savu viedokli, veidot personīgo attieksmi par aktuāliem politikas jautājumiem. <p>Latvijas un pasaules vēsture</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ir apguvis diskusijas prasmes par individuālo un kolektīvo atbildību Latviešu valoda (literatūra) • Pārzina tēlainās izteiksmes līdzekļus. 	
<p>4. Brīvprātīgais darbs</p> <p>1. Brīvprātīgā darba nozīme savas karjeras veidošanā.</p> <p>2. Brīvprātīgais darbs ES un pasaulē.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot brīvprātīgā darba nozīmi. • Zina par brīvprātīgā darba iespējām savā pilsētā/ novadā, Latvijā, Eiropas Savienībā un pasaulē. • Ir motivēts veikt brīvprātīgo darbu. 	<p>Politika un tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot pilsoņa atbildību un devumu savai valstij. 	
<p>5. Ilgtspējīga attīstība</p> <p>1. Pasaules globalizācijas process un izpausmes.</p> <p>2. Globālā ekonomiskā nenoteiktība</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zina un apzinās galvenās ar globalizāciju saistītās problēmas pasaulē (konflikti un cilvēkdrošība, nabadzība, ilgtspējīga iepirkšanās, 	<p>Ģeogrāfija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās iedzīvotāju migrācijas procesā izveidojušās problēmas. • Ir iepazinis cilvēku dzīvesveida un 	<p>http://www.globalaizglitiba.lv/assets/Globalaizglitiba/materiali/Starptautiskamigrantudiena.pdf</p>

<p>(iedzīvotāju skaits un migrācija).</p> <p>3. Globālā pilsonība (mediju loma, stereotipu ietekme, attīstības sadarbība).</p> <p>4. Starpkultūru attiecības.</p> <p>5. Pārtikas krīze un drošība.</p> <p>6. Ilgtspējīga attīstība (ilgtspējīga iepirkšanās, konflikti un cilvēkdrošība, izglītības pieejamība pasaulē).</p>	<p>pārtikas krīze, migrācija un emigrācija, starpkultūru attiecības u.c.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās izglītības piedāvājumu un pieejamību Latvijā un pasaulē. • Izprot masu mediju ietekmi un spēj analizēt un kritiski vērtēt informāciju. • Izprot katra cilvēka atbildību un iespējas uzlabot dzīves kvalitāti mijiedarbīgā pasaulē. 	<p>tradīciju daudzveidību.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot dažādu reliģisku un etnisku konfliktu cēloņus un sekas pasaules reģionos. • Izprot pārtikas nodrošinājuma problēmas attīstītās un attīstības valstīs. <p>Politika un tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izmanto preses materiālus un vērtē sociālo grupu intereses saimnieciskajā dzīvē, valsts iekšpolitiskajās attiecībās. <p>Bioloģija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās un izprot dabas aizsardzības un dabas resursu (mežu, lauku, ūdeņu u.c.) racionālas izmantošanas nozīmi ekosistēmu stabilitātes un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. 	<p>http://www.globalizglitiba.lv/asets/Globalaizglitiba/materiali/Diena-beziepirksanas.pdf</p>
--	---	---	--

Karjeras izglītība

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Piezīmes
<p>1. Izglītības iespējas Latvijā un ārzemēs</p> <p>1. Latvijas izglītības sistēma un tālākās izglītības iespējas. 2. Nosacījumi studijām ārzemēs (apmaiņas programmas). 3. Informācijas avoti par iespējām turpināt izglītību. 4. Informācijas avoti par studiju fondiem, stipendijām, kredītiem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas. • Izprot būtiskākos nosacījumus studijām ārzemēs. • Zina, kur meklēt informāciju par iespējām turpināt izglītību un ar to saistītajiem studiju fondiem, stipendijām, kredītiem u.c. gan Latvijā, gan ārvalstīs. 	<p>http://www.europass.lv/ https://vimeo.com/23303460 Zaļais pipars</p>
<p>2. Mūžizglītība</p> <p>1. Kāpēc saka: "Mūžu dzīvo, mūžu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot nepārtraukta izglītošanās procesa un darba lomu un nozīmi savā dzīvē. 	<p>http://www.niid.lv/</p>

<p>mācies”? 2. Darba loma un izglītība kā vērtība manā dzīvē.</p> <p>3. Formālās un neformālās izglītības iespējas.</p> <p>4. Pašizglītošanās iespējas vietējā pilsētā/ novadā. Informācijas avoti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās izglītību kā vērtību. • Apzinās formālās un neformālās izglītības sniegtās iespējas 	
<p>3. Informācija par darba tirgu un tā attīstības tendencēm. Vietējo ekonomiku ietekmējošās tendences</p> <p>1. Laiks un profesijas. 2. Darba tirgus perspektīvas un lēmuma pieņemšana. 3. Nodarbinātības tendences Latvijā un pasaulē. 4. Alternatīvu lēmumu pieņemšana karjeras izvēlē.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ir apzināta informācija par darba tirgus perspektīvām, kas ļauj izšķirties par attiecīga lēmuma pieņemšanu karjeras izvēlē. • Izprot nodarbinātības tendences mūsu valstī un pasaulē. • Ir gatavs pieņemt alternatīvus lēmumus karjeras izvēlē. 	http://www.profesijupasaule.lv/lv
<p>4. Zinātnes un tehnoloģiju attīstība. Profesiju mainība un dažādība, pienākumi, darba devēju prasības</p> <p>1. Ko sagaida darba devējs? 2. Darba meklēšanas process un iespējas. 3. Zinātnes un tehnoloģiju attīstības ietekme uz profesiju mainību. 4. Profesionālā ētika un darba likumdošana.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ir iepazinis dažādas darbavietas, darba devēju prasības, darba pienākumus. • Pārzina darba meklēšanas procesu. • Apzinās profesiju mainību saistībā ar zinātnes un tehnoloģiju attīstības tendencēm pasaulē. • Izprot profesionālās ētikas pamatprincipus un prasības. 	http://www.nva.gov.lv/pkiva
<p>5. Darbs ārzemēs</p> <p>1. Darbs ārpus Latvijas. Iespējas un riski. 2. Informācijas avoti par dažādu valstu darba likumdošanu. 3. Veiksmes stāsti par darbu ārzemēs. Pienākumi un atbildība. Cerības un realitāte. 4. Kāpēc es atgriezos? Negatīvā pieredze un patriotisms</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zina par iespējām strādāt ārpus Latvijas un kur griezties pēc palīdzības, ja tas ir nepieciešams. • Ir informēts, kur meklēt ziņas par attiecīgās valsts darba likumdošanu. 	http://brauktvainebraukt.lv/
<p>6. Karjeras izvēles plānošana. Individuālā karjeras plāna izveide</p> <p>1. Man piemērotāko profesiju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ir izvērtēta piemērotība izvēlētajai profesijai. • Ir apkopota informācija atbilstoši izvēlētajai profesijai. • Ir pilnveidotas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību 	http://www.lu.lv/gribustudet/ pašizpētes testi

<p>saraksts. 2. Izvēlētās profesijas apguves iespējas. 3. Individuālā plāna īstenošanas termiņi. 4. Dažādas izglītības vai darba iespējas pēc skolas beigšanas. Izvēle un alternatīvas.</p>	<p>par savu plānu īstenošanu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izzinātas izglītības vai darba iespējas pēc skolas beigšanas, iegūstot informāciju par interesējošo profesiju/nodarbošanās veidu un izvēloties sev vēlamu. 	
---	--	--

Veselība un vide

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Piezīmes
<p>1. Mikrovides veidošana ģimenē (pienākumi ģimenē, tradīcijas ģimenē u.c.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ģimenes veidošana. 2. Vide ģimenē. 3. Bērns ģimenē. 4. Ģimenes tradīcijas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot indivīda lomu ģimenē – jebkurš ģimenes loceklis ir ģimenes daļa un ir atbildīgs cits par citu. Izprot atbildības nozīmi kopā sadzīvošanā. • Zina un izprot potenciālo vecāku atbildību par pēcnācēju veselību un atbildību par bērnu prenatālajā posmā. • Izprot ģimenes plānošanas nozīmi. • Apzinās pienākumus ģimenē. Apzinās, kā vecāku savstarpējās attiecības ietekmē bērna pašsajūtu ģimenē. • Izprot un spēj novērtēt ģimenes tradīciju lomu personības attīstībā un ģimenes stiprināšanā 	
<p>2. Personīgā atbildība par veselības un savas dzīves kvalitāti</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veselība un dzīvība kā vērtības. 2. Veselīga dzīvesveida noslēpumi. 3. Manas dzīves kvalitāte. 4. Izvēles brīvība un atbildība. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās veselības un dzīvības kā vērtības nozīmi. • Ir prasme novērtēt savu veselību un dzīvesveidu, sekot savam veselības stāvoklim. • Ir prasme palīdzēt otram dažādās dzīves situācijās. Ir atbildīgs par savu un citu cilvēku veselību un dzīvību, tostarp saistībā ar atkarību izraisošo vielu lietošanu. • Zina savus pienākumus un tiesības attiecībā uz atkarību izraisošo vielu lietošanu. 	
<p>3. Risks un tā iespējamās sekas</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uzvedība, rīcība un veselība. 2. Jauniešu bojāejas galvenie cēloņi, līdzcilvēku rīcība un atbildība. 3. Izsargāšanās no nelaimes gadījumiem ikdienā. 4. Rīcība ekstremālās situācijās. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spēj novērtēt riska pakāpi. Ir prasme analizēt, izprast sakarību starp nevajadzīgu riskēšanu un nelaimes gadījumu, tostarp attiecībā uz alkohola, narkotisko, psihotropo, kā arī jauno psihoaktīvo vielu un tabakas izstrādājumu lietošanu. Spēj novērtēt risku savā rīcībā un uzvedībā. • Ir atbildīgs par savu un sev līdzās esošo cilvēku drošību. Prot novērtēt situāciju un atbilstoši rīkoties. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot saules un mākslīgā starojuma (solārija) negatīvo ietekmi uz ādu, zina kā pasargāt ādu no saules negatīvās ietekmes 	
4. Darba drošība veselības aizsardzības nolūkos. Pirmā medicīniskā palīdzība 1. Profesijas izvēle atbilstoši veselības stāvoklim. 2. Darba vides riska faktori. 3. Darba drošība. 4. Dzīvības ābece.	<ul style="list-style-type: none"> • Zina darba drošības pamatelementus. Prot sniegt pirmo medicīnisko palīdzību. 	
5. Veselīgs uzturs 1. Veselīga uztura pamatprincipi. 2. Veselīga pārtika. 3. Uzturs un dzīvesveids. 4. Mana veselīga ēdienkarte.	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot veselīga uztura nozīmi cilvēka dzīvē. • Prot plānot savu ikdienas ēdienkarti, pilnvērtīgi un sabalansēti izvēloties pārtikas produktus. Apzinās sekas, kas saistītas ar nepareiza uztura izraisītām saslimšanām. 	
6. Medicīniskās apskates un profilaktiskās vakcīnas 1. Veselības veicināšana. 2. Profilakse, tās veidi un izmantotās metodes. 3. Valsts garantētās bezmaksas profilakses pārbaudes. 4. Vakcinācija – jā vai nē?	<ul style="list-style-type: none"> • Rūpējas par savu veselību, izmantojot valsts apmaksātās medicīniskās apskates un vakcināciju. 	
7. Ekoloģija 1. Cilvēku ietekme uz vidi. 2. Vides piesārņojums 3. Globālās vides pārmaiņas. 4. Mana līdzdalība vides saglabāšanā.	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot vides un sabiedrības mijiedarbību. 	

Drošība

Stundu temati un stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Piezīmes
<i>Satiksmes drošība</i>		

<p>1. Satiksmes drošība un atbildība</p> <p>1. Atbildīga gājēja, transportlīdzekļa vadītāja, pasažiera portrets.</p> <p>2. Es kā satiksmes dalībnieks.</p> <p>3. Autovadītāja apliecības iegūšana – apliecināšanās vai nepieciešamība?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu lomu un atbildību satiksmes kustībā kā jebkura veida satiksmes dalībnieks (gājējs, pasažieris, transporta līdzekļa vadītājs). 	
<p><i>Drošība ekstremālās situācijās</i></p>		
<p>1. Rīcība, atbildība un līdzatbildība sadzīves un ekstremālās situācijās</p> <p>1. Individuālie un kolektīvie aizsardzības līdzekļi dabas stihijas laikā. 2. Valstī iespējamās ārkārtas situācijas un Tava darbība tajās. 3. Normatīvie akti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prot rīkoties sadzīves un ekstremālās situācijās. Apzinās savu atbildību un līdzatbildību ārkārtas situācijās. • Zina un ievēro tiesību aktus, kuri nosaka drošības noteikumus. 	<p>https://karlinasklase.wikispaces.com/B%C4%93rnu+dro%C5%A1%C4%ABba</p>
<p>2. Seksuālās vardarbības, nelegālās cilvēku tirdzniecības un prostitūcijas risks</p> <p>1. Riska uzvedība.</p> <p>2. Uzticības telefons „Glābiet bērnus!”</p> <p>3. Cilvēku tirdzniecība pasaulē un situācija Latvijā.</p> <p>4. Kāpēc jaunieši kļūst par cilvēku tirdzniecības upuriem?</p> <p>5. Legāls un nelegāls darbs ārzemēs – priekšrocības un trūkumi.</p> <p>6. Patiesība vai mīts?</p> <p>7. Kā nepakļaut sevi dažādiem riskiem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zina par cilvēktirdzniecības draudu iespējām. Prot atrast nepieciešamo informāciju un palīdzību, lai izvairītos no riska situācijām. 	

KLASES STUNDĀS IZMANTOJAMĀS METODES UN PAŅĒMIENI

Nosaukums	Īss raksturojums	Norises plānojums
Darbs ar masu medijiem	Skolotājs piedāvā skolēniem kādu no mediju sniegtajām informācijām uzdevumu veikšanai. Masu mediji veido skolēnu redzesloku vēl vairāk nekā izglītības sistēma. Svarīgi skolēniem ir iemācīties saprast mediju valodu, pasniegto realitātes atspoguļojumu, saprast atspoguļoto notikumu cēloņus, atpazīt piedāvātās informācijas mērķus. Skolēni mācās izteikt savu viedokli par informāciju TV, radio, avīzēs, žurnālos utt. Nozīmīgi iekļaut arī filmu skatīšanos, lai mācītos tās vērtēt.	Sagatavošanās. Skolotājs ir rūpīgi saplānojis uzdevumus pirms atbilstošām aktivitātēm. Sagatavo skolēnus, piemēram, filmas tematikai, pastāsta par jautājumiem, kurus uzdos pēc filmas skatīšanās, kam jāpievērš uzmanība, skatoties filmu. Analīze. Skolēni atbilstoši izvirzītājiem uzdevumam veic kritisku skatīšanos/ klausīšanos vai skatīšanos. Iegūst informāciju – analizē, veido jautājumus vai atbild uz jautājumiem. Saruna. Tiek apspriesti skolēnu veiktie uzdevumi, viņu secinājumi par uztverto un saprasto.
Diskusija	Diskusijā tiek izpētīta un apspriesta kāda problēma/ jautājums, lai tās dalībniekiem veidotos sava attieksme pret piedāvāto tematu. Senāk tika uzskatīts, ka diskusijas uzdevums ir atrast “objektīvo patiesību”, tagad tā ir, drīzāk, argumentācijas pārbaude par kādu tēmu un savas spriestspējas uzlabošana. Tā ir mācīšanās, izmantojot dialektiski pretstatītas tēmas vai pozīcijas, starp kurām skolēniem jāizlemj pēc iepriekš norunātiem spēles noteikumiem. Skolēni cenšas izprast un pieņemt citu viedokli, mācās skaidri un precīzi formulēt savu viedokli. Diskusija ir sadarbība grupā un sekmē skolēnu komunikācijas prasmes, taču tik pat nozīmīga tā ir paškompetences attīstīšanai, piemēram, ir jāapgūst prasme pārvarēt bailes, nedrošību sevī, runājot auditorijai. Galvenie skolēna uzdevumi diskusijā: skaidri izteikt savas domas; ieklausīties citos, izprast citu viedokli, uzņemties atbildību. Diskusijas metode sekmē apgūt būtiskas vērtības: brīvību (katrs dalībnieks var piedāvāt savu domu, ideju, viedokli; vienlīdzību (vienmēr tiek uzklauti visi viedokļi); cieņu pret cilvēku (var apstrīdēt viedokli, nevis pašu cilvēku; tiek respektēts katra dalībnieka viedoklis)	Sagatavošanās. Tiek izlemts, kam, kad, kur, ar ko, par ko ir jādiskutē, kāds būs diskusijas veids, kādi būs diskusijas noteikumi. Tēžu izstrādāšana. Tiek izvirzītas, izstrādātas diskusijas tēzes. Argumentēšana. Notiek diskusija- vispirms pamatojošus un atspēkojošus argumentus izsaka proponenti, pēc tam – oponenti. Vēlāk var iekļaut citus argumentus. Novērtēšana. Diskusiju var noslēgt pat ar balsošanu (balsot var pat klausītāji). Izmantojami visi diskusiju veidi: punktētā diskusija; piramidālā diskusija; debates, sniegabumba; plenārdiskusija, 2 cepuru diskusija (vienai un tai pašai personai ir par un pret loma, ko parāda cepuru maiņa.)
Drāmas metode	Tā tiek uzskatīta par instrumentu, kas palīdz attīstīties ikvienam cilvēkam, veikt vingrinājumus dzīves mākslā, atklājot sevi un savus uzskatus. Drāmas metode ietver trīs būtiskas pakāpes:	Piemēram, uzdevums “Krēsls” (sekmē koncentrēšanās spējas): izvēlas kādu krēslu/priekšmetu, manipulē ar to – izspēlējot

	<p>1) paplašināt zināšanas par sevi (ietvertas zināšanas par savu ķermeni, savām spējām, savu "es");</p> <p>2) paplašināt zināšanas par citiem, par konfliktu risināšanu (mēģina saprast citus – klasesbiedrus, ģimeni, skolotājus utt., iemācīties viņos klausīties un sazināties);</p> <p>3) paplašināt zināšanas par sabiedrību (kā sabiedrība darbojas, ko tā prasa no indivīda).</p> <p>Šī metode aptver maņu un koncentrēšanās vingrinājumus, runu, dziesmas, izteikšanās vingrinājumus, vienkāršas improvizācijas, ritmiku</p>	<p>dažādas objekta pozīcijas un iekļaujot tajā citus dalībniekus.</p> <p>Sagatavošanās/iejušanās. Krēsls tiek nolikts klases vidū un uzsākta diskusija par krēsla pielietojuma iespējām. (Tiek aicināti apzināties savu emocionālo noskaņojumu un koncentrēties.)</p> <p>Spēle. Katrs skolēns pēc kārtas paņem krēslu un parāda, kā vēl varētu izmantot krēslu (apgāž krēslu ar kājām gaisā un iedomājas, ka tā ir dzimšanas dienas torte un nopūš 4 svečītes.</p>
Klases pārrunas	<p>Pārrunās skolēni tiek iesaistīti kā sociāli vienlīdzīgi, atbildīgi klases dalībnieki. Skolotājs ir grupas vadītājs. Grupas pārrunas palīdz skolēniem saprast sevi un citam citu, kā arī vērtēt savu motivāciju un uzskatus, palīdz izpētīt un saprast problēmas, kā tās risināt savā klasē un skolā. Klases pārrunas stimulē bērnus klausīties citos, palīdzēt citiem. (Dalīta atbildība.) Pārrunās tiek noteikti grupas likumi un sekas</p>	<p>Ievada saruna. Rosina skolēnu interesi par tematu un sagatavo viņus pārrunām. Tas parāda skolēnu vispārējo attieksmi pret šo tēmu.</p> <p>Izzināšana. Skolēns izsaka savas domas un izjūtas par tēmu, atbildot uz jautājumiem (sākumā tie ir vispārīgāki, pēc tam kļūst arvien konkrētāki). Tā ir iespēja bērniem izpaust savas problēmas, apzināties tās un salīdzināt savu pieredzi ar citiem.</p> <p>Tiek veicināta jauna izzinoša un emocionāla mācīšanās. Tiek saredzēti citu uzskati un domas, tiek domāts par citiem, nevis par sevi. Skolotājs palīdz bērniem iegūt izpratni par doto tēmu.</p> <p>Darbība. Konkrētu ideju meklēšana, kā risināt jautājumus, kas sagādā skolēniem problēmas. Tiek uzsvērtas specifiskas uzvedības pārmaiņas. Skolēni piedāvā veidus, kā tikt galā ar noteiktu problēmu (bērni vairāk ieklausās savu vienaudžu padomos!).</p> <p>Noslēgums. Kopsavilkums un iespēja skolēniem pateikt, ko viņi ir apzinājušies.</p>
Klases sanāksmes - Riņķa laiks	<p>Klases ikdienas notikumi prasa to kopīgu apspriešanu. Tas ir laiks/iespēja, kad spriest par attiecībām, vienādajām tiesībām, draudzību, taisnīgumu u.c. Šajā laikā skolēni var izzināt savu pieredzi un apzināties savu individualitāti. Tā ir arī iespēja mācīties sadarbību un attīstīt spēju spriest, respektējot morāles normas, gatavību izturēties un rīkoties atbildīgi. Sekmē sociāli pieņemamu uzvedību, kas</p>	<p>Sanāksmes sākums – iesildīšanās spēles, vingrinājumi. Skolēni sēž aplī (tiek nodrošināts savstarpējs redzes kontakts). Sākumā nepieciešams atgādināt par pamatlikumiem: nevienam nav tiesību otru pazemot; neviens nedrīkst cita vārdu</p>

	<p>balstās uz izpratni, kāpēc šāda uzvedība ir vēlama, pareiza un nepieciešama. Tā ir iespēja regulāri nodrošināt iespēju apspriest to, kas skolēnus satrauc, apsvērt un pārrunāt problēmas, izstrādāt risinājumus, darbības plānus. (Sanāksmes norise ir tikpat svarīga kā saturs!)</p>	<p>lietot negatīvā nozīmē; visiem ir jāklausa ikviens runātājs; ikvienam tiek dota iespēja runāt.</p> <p>Spēles sanāksmes sākumā domātas, lai mazinātu spriedzi vai arī lai palīdzētu koncentrēties, nomierināties un darboties mērķtiecīgi.</p> <p>Atklāta saruna. Sanāksmes struktūra vienmēr ir līdzīga, mainās tikai tās saturs. Sarunas laikā var dot kādu priekšmetu skolēniem, kas nosaka, kam un kad ir tiesības runāt. Skolotājs var ierosināt par kādu noteiktu tematu vienu teikumu, kuru visi turpina, piemēram, "Man vajadzīga palīdzība, jo es..."</p>
<p>Mape</p>	<p>Mapē tiek iekļauta skolēna izveidota pašaudzināšanas programma kādam noteiktam laika posmam un piezīmes, kritisks pašnovērtējums par programmā izvirzītajiem sasniegtajiem/nesasniegtajiem kritērijiem. Skolēns pats veido šo mapi, izvēloties, kādu informāciju vēlas tajā iekļaut. Skolotājs plāno individuālas sarunas ar skolēnu, lai pēc noteikta perioda varētu kopīgi izvērtēt gan sasniegtos rezultātus, gan problēmas, kas radušās. Tas veicina pašizpēti, pašanalīzi, pašregulāciju</p>	<p>Sagatavošanās. Tiek pārrunāts par skolēnu vajadzībām sevi izzināt un izvēlēties mērķus sevis pilnveidošanai. Tiek izstrādāta programma, kā var īstenot savus nodomus.</p> <p>Mapes veidošana. Tiek precizēts, kādu informāciju par skolēnu ietvers mapē, kā analizēs sevi un savus sasniegumus. Šajā posmā skolotājam nepieciešams īpaši atbalstīt katru skolēnu, lai attīstītu skolēnu pašanalīzes un pašnovērtēšanas prasmes.</p> <p>Analīze un novērtēšana. Individuālajās sarunās ar skolēniem sekmē viņu izpratni: kā, kad, kur, kāpēc es tā domāju un rīkojos. Rezultātā top atkal jauna programma vai papildinājumi iepriekš veidotajai programmai.</p>
<p>Spēles</p>	<p>Spēles pilda vairākas funkcijas: veicina skolēnu izzināšanas spēju attīstību; stimulē radošo procesu; palīdz attīstīt sadarbības prasmes, veidojot iecietīgu attieksmi pret citiem tās dalībniekiem; veicina spriedzes mazināšanos grupā, ļauj gūt pozitīvas emocijas un gandarījumu par veiksmīgu darbību.</p>	<p>Sagatavošanās. Tiek izvirzīts mērķis, motivēti skolēni, iepazīstināti ar noteikumiem un lomu pieņemšana.</p> <p>Spēles norise. Nepieciešams nodrošināt visu spēlētāju aktīvu līdzdarbību un līdztiesību, spēles noteikumu ievērošana. Jārūpējas par pozitīvu emocionālo fonu.</p> <p>Spēles noslēgums. Darbības un rezultātu</p>

		izvērtēšana. Analīzi nepieciešams veikt pašiem
Vizualizācija	Skolēni izveido dažādus simboliskus uzskates līdzekļus: domu kartes, shēmas, zīmējumus utt.	<p>Sagatavošanās. Lai skolēni iedziļinātos tēmā, skolotājs sagatavo kādu "iesildīšanās uzdevumu", piemēram, tematam par vidi klasē, tie var būt nepabeigti teikumi, kurus pabeidz katrs skolēns individuāli: mūsu klasē ir veiksmīga...; mūsu klasē es gribētu mainīt...utt.</p> <p>Vizualizēšana. Grupa veido kolāžu par sociālo vidi klasē, vērtējot savstarpējās attiecības. Izdomā kolāžas nosaukumu.</p> <p>Novērtēšana. Skolotāja kopsavilkums par vērojumiem kolāžas veidošanas laikā. Kolāžas tiek piestiprinātas klasē pie sienas un skolēni pārrunā, kāda ir darba pamatdoma.</p>